

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 3 juli 2014

om det statliga stöd SA.33927 (12/C) (f.d. 11/NN)

som Belgien har genomfört – Garantisystem till skydd för fysiska personers andelar i finansiella kooperativ

[delgivet med nr C(2014)1021]

(Endast de franska och nederländska texterna är giltiga)

(Text av betydelse för EES)

(2014/686/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av de svar som inkommit, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) I en skrivelse av den 7 november 2011 anmälde Belgien till kommissionen att landet infört ett garantisystem (nedan kallat *garantisystemet för kooperativ* eller *åtgärden*) till skydd för fysiska personers andelar i auktoriserade finansiella kooperativ, som antingen står under tillsyn av den belgiska nationalbanken Banque nationale de Belgique (nedan kallad BNB) eller där minst hälften av tillgångarna investerats i ett institut som står under sådan tillsyn (nedan kallade *finansiella kooperativ*).
- (2) I en skrivelse av den 6 december 2011 meddelade kommissionen Belgien att åtgärden eventuellt utgjorde ett olagligt statligt stöd ⁽²⁾ och uppmanade landet att inte göra något mer för att genomföra åtgärden. Kommissionen uppmanade Belgien att inkomma med synpunkter på de preliminära slutsatserna, vilket man gjorde i en skrivelse av den 22 december 2011.
- (3) Genom sitt beslut av den 3 april 2012 (nedan kallat *beslut att inleda förfarandet*) underrättade kommissionen Belgien att den inlett det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *fördraget*) avseende åtgärden och förelade Belgien i enlighet med artikel 11.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 ⁽³⁾ att dra tillbaka åtgärden tills det har visats att den är förenlig med den inre marknaden. Kommissionen krävde att Belgien omedelbart skulle upphöra med alla åtgärder för att genomföra garantisystemet för kooperativ och inte betala ut några pengar inom ramen för åtgärden. Kommissionens beslut att inleda förfarandet, där den även gav berörda parter tillfälle att yttra sig om åtgärden, offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* ⁽⁴⁾.
- (4) I skrivelser av den 24 april 2012 och den 31 maj 2012 bad Belgien om en förlängd tidsfrist för att reagera på beslutet att inleda förfarandet. Kommissionen hade inget att invända. I en skrivelse av den 18 juni 2012 sände Belgien in sina synpunkter på beslutet att inleda förfarandet, och bifogade en skrivelse från ordföranden för BNB adresserad till den belgiska finansministern och daterad den 7 oktober 2011.

⁽¹⁾ EUT C 213, 19.7.2012, s. 64.

⁽²⁾ Den belgiska regeringsrätten Conseil d'État påpekade också att åtgärden eventuellt utgjorde ett statligt stöd. Se regeringsrättens yttrande nr 46.131/2 av den 4 mars 2009.

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EGT L 83, 27.3.1999, s. 1).

⁽⁴⁾ Se fotnot 1.

- (5) Den 17 augusti 2012 inkom även koncernen Arco (nedan kallad Arco ⁽⁵⁾) med kommentarer som svar på beslutet att inleda förfarandet. Den 29 augusti 2012 översände kommissionen detta dokument till Belgien och gav därmed medlemsstaten möjlighet att yttra sig om Arcos synpunkter. Den 16 oktober 2012 meddelade Belgien dock att man inte ämnade utnyttja denna möjlighet.
- (6) Kommissionen ställde kompletterande frågor om åtgärden den 17 september 2012 och den 24 juli 2013, vilka Belgien besvarade den 5 december 2012 respektive den 20 september 2013.

2. BESKRIVNING AV FAKTA

2.1 Rättslig bakgrund till den anmälda åtgärden

- (7) Garantisystemet för kooperativ inrättades i samband med räddningsåtgärder inom ramen för ett annat ärende om statligt stöd.
- (8) Den 30 september 2008 tillkännagav Dexia en kapitalökning på 6,4 miljarder euro, som tecknats av de befintliga aktieägarna (däribland Arco) och myndigheterna i Belgien, Frankrike och Luxemburg. Inför en särskild kommission i det belgiska parlamentet med uppdrag att undersöka omständigheterna kring utvecklingen av Dexia (nedan kallad *Dexiakommissionen*) förklarade den belgiska finansminister som var ansvarig när det statliga stödet beviljades Dexia 2008, att ett politiskt beslut hade fattats i september/oktober 2008 om att inrätta ett garantisystem för kooperativ efter förfrågningar att ingripa till förmån för Arco. Han förklarade att för att nå en överenskommelse om Dexia var regeringen tvungen att samtidigt fatta ett beslut om Arco och Ethias ⁽⁶⁾. Den dåvarande belgiska finansministern berättade också att åtagandet från 2008 hade gjorts för att Arco skulle gå med på att delta i räddningen av Dexia ⁽⁷⁾.
- i) *Pressmeddelanden*
- (9) Den 10 oktober 2008 tillkännagav den belgiska regeringen i ett pressmeddelande från finansministern att den hade fattat följande beslut:

— Att höja beloppet i den befintliga insättningsgarantin för kreditinstitut från 20 000 till 100 000 euro

⁽⁵⁾ Arco beskrivs mer detaljerat i skäl 38–44.

⁽⁶⁾ Se http://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/comm/dexia/N031_20120125reynders.pdf – transkribering Dexiakommissionen – hörande av minister Reynders den 25 januari 2012, s. 7 och 32. Transkriberingarna: "... 2008 deltog regeringsrepresentanter i ett begränsat möte för att be staten ingripa för Ethias och Arco. Med tanke på den krissituation som rådde beslutade regeringen den 10 oktober 2008 och den 21 januari 2009 att skydda den del av kapitalet som tillhörde fysiska personer i kooperativa företag. [...] I ett politiskt beslut, det förstod jag så småningom att jag inte skulle kunna – och inte heller den dåvarande premiärministern – ingå ett avtal med våra kolleger [som påminnelse: Frankrike och Luxemburg var de båda övriga medlemsstater som berördes av fallet Dexia] och med Dexias styrelse – om det inte samtidigt fattades beslut om Ethias och Arco. [...] Det var alltså för delägarna i kooperativen som vi gjorde det här åtagandet ... Men varför i tre steg och under relativt lång tid? Därför att det först krävdes att det politiska beslutet kunde överföras till text" ("... en 2008, des membres du gouvernement sont intervenus en Conseil restreint afin de demander à l'État d'intervenir pour Ethias et pour ARCO. Compte tenu de la situation de crise dans laquelle on était, le gouvernement s'est engagé le 10 octobre 2008 et le 21 janvier 2009 à protéger la part de capital des coopérateurs personnes physiques dans des sociétés coopératives. [...] Dans une décision politique, j'ai donc bien compris à un moment donné que je ne pourrais pas – et le premier ministre aussi à l'époque – boucler l'accord avec nos collègues [pour mémoire: la France et le Luxembourg étaient les autres États membres concernés dans le dossier Dexia] et avec la direction de Dexia – si en même temps, il n'y avait pas des décisions prises sur Ethias et sur ARCO. [...] Donc, pour les coopérateurs des coopératives, nous avions pris cet engagement .... Alors pourquoi en trois étapes et pourquoi avec pas mal de temps? Parce qu'il a d'abord fallu faire en sorte que cet accord politique puisse se traduire dans un texte").

⁽⁷⁾ Den dåvarande ministern förklarade därför i en artikel den 15 maj 2014 i tidskriften *Trends* (s. 20) som återges på hans webbsida: "I slutet av september 2008, under den första Dexiakrisen, bad vi Holding Communal, Arco och Ethias att bidra till en kapitalökning som de inte hade pengar till. Personerna bakom Arco och Ethias behövde en garanti, annars skulle de ha dragit tillbaka sina besparingar. Då skulle Arco ha gått i konkurs. Garantin var starkt kopplad till den aktuella situationen. Arco, Ethias och Holding Communal var tvungna att bidra till kapitalökningen i Dexia, eftersom det inte fanns något annat val. Året var 2008 [...]. Då beviljade den federala lagstiftande församlingen, med fem politiska partier, en statlig garanti. Arcos sparare rörde därför inte sina pengar. De tänkte: vi måste fortsätta att ge vårt stöd, och om det går illa finns det ett skydds nät". Nederländska originalcitatet: ("Eind september 2008, bij de eerste Dexia-crisis, werd aan de Gemeentelijke Holding, Arco en Ethias gevraagd om deel te nemen aan een kapitaalverhoging waarvoor ze het geld niet hadden. De achterban van onder andere Arco en Ethias had waarborgen nodig, anders zouden ze hun spaargeld weghalen. Dat had het faillissement van Arco betekend. Die waarborg heeft dus veel te maken met de context van dat moment. Arco, Ethias en de Gemeentelijke Holding waren verplicht om mee te gaan in de kapitaalverhoging van Dexia, omdat er geen andere oplossing was. Dat was 2008. [...] Op dat moment kende de federale wetgever – met vijf partijen – een overheidswaarborg toe. Het resultaat was dat de Arcospaarders hun geld lieten staan. Ze dachten: we moeten blijven steunen, en als het misloopt is er een vangnet.")

— Att inrätta ett liknande system för andra finansprodukter (särskilt livförsäkringar inom "bransch 21" ⁽⁸⁾ och andelar i finansiella kooperativ) ⁽⁹⁾.

- (10) Den 21 januari 2009 bekräftade premiärministern och finansministern i ett gemensamt pressmeddelande det åtagande som den förra regeringen gjort att ⁽¹⁰⁾ införa ett garantisystem för kooperativ ⁽¹¹⁾. Samma dag publicerade Arco pressmeddelandet från den belgiska regeringen på sin webbplats. Andra finansiella kooperativ däremot tog avstånd från den parallell mellan insättningar och andelar i finansiella kooperativ som ligger till grund för garantisystemet för kooperativ ⁽¹²⁾.

ii) Lagstiftningsprocess

- (11) Den 15 oktober 2008 röstade det belgiska parlamentet igenom en lag ⁽¹³⁾ som möjliggör för den belgiska regeringen att vidta åtgärder för att främja den finansiella stabiliteten. Den 14 november 2008 ⁽¹⁴⁾ offentliggjorde Belgien en kunglig förordning där det belopp som omfattas av insättningsgarantisystemet för kreditinstitut höjdes till 100 000 euro, samtidigt som ett liknande garantisystem infördes för livförsäkringsprodukter under "sektor 21". Den 29 oktober 2008 hade kommittén för finansiell stabilitet redan yttrat sig positivt om förslaget till kunglig förordning ⁽¹⁵⁾.
- (12) Den 14 april 2009 ⁽¹⁶⁾ ändrade Belgien lagen av den 15 oktober 2008 och gav regeringen befogenhet att genom kunglig förordning inrätta ett garantisystem för inbetalt kapital för att kunna betala tillbaka fysiska personer deras kapitalandel i finansiella kooperativ. Genom den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011 ⁽¹⁷⁾ ändrade Belgien den kungliga förordningen av den 14 november 2008. Den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011 innehåller kompletterande tekniska specifikationer för garantisystemet för kooperativ.
- (13) Den 7 oktober 2011 skrev ordföranden för BNB ett brev till den dåvarande finansministern för att yttra sig om (förslaget) till kunglig förordning av den 10 oktober 2011, ett förfarande som krävs enligt lagen om BNB:s rättsliga ställning ⁽¹⁸⁾. I brevet påpekade ordföranden att regeringen enligt lag kan anta en kunglig förordning om ett garantisystem för kooperativ "vid en plötslig kris på finansmarknaderna eller inför hot om allvarlig systemkris".

⁽⁸⁾ Begreppet livförsäkringsprodukt under "sektor 21" definieras i bilaga I punkt 21 i den kungliga förordningen om tillsyn över försäkringsbolag och berör försäkringsprodukter som inte är knutna till investeringsfonder (i motsats till livförsäkringsprodukter under "sektor 23"). Försäkringar inom "sektor 21" har i princip en garanterad avkastning på investeringen som kan öka genom aktieinnehav i försäkringsbolagets investeringsvinst.

⁽⁹⁾ Pressmeddelandet innehåller följande stycke: "Regeringen har beslutat att utöka det skydd som fonden ger till andra finansinstitut (nämligen försäkringsbolag och auktoriserade kooperativ) som ansöker om det för produkter som motsvarar insättningar, exempelvis vissa produkter som ingår i sektor 21. Några organ har redan anmält intresse" ("*Le gouvernement a décidé d'étendre la protection donnée par ce fonds à d'autres institutions du secteur financier (notamment des compagnies d'assurances ou des coopératives agréées) qui en feraient la demande pour des produits assimilables à des dépôts bancaires comme par exemple certains produits faisant partie de la branche 21. Certains organismes ont déjà fait part de leur intérêt*").

⁽¹⁰⁾ Den 18 december 2008 avgick den förra regeringen och en ny regering tillträdde den 30 december 2008.

⁽¹¹⁾ I ett pressmeddelande bekräftade den belgiska regeringen sitt åtagande att inrätta ett garantisystem för kooperativ: "regeringen bekräftar det åtagande som den förra regeringen gjort att erbjuda ett garantisystem för delägare i auktoriserade kooperativ" ("*le gouvernement confirme l'engagement pris par le gouvernement précédent d'offrir un régime de garantie aux associés des sociétés coopératives agréées*"). Pressmeddelandet innehöll också tekniska detaljer om garantisystemet för kooperativ.

⁽¹²⁾ ArgenCo förklarade följande i sitt prospekt om aktier den 5 oktober 2010 (s. 4): "Aktier kan varken klassificeras som skuldförbindelser utgivna av ett kreditinstitut eller som insatta sparmedel. Därför omfattas inte aktier av ett system för insättningsgaranti." Lanbokas/Agri-caisse lämnade ett liknande besked på sidan 6 i sitt prospekt den 15 maj 2009, där de angav att de som tecknar sig för andelar bör vara medvetna om att ingen insättningsgaranti gäller från specialfonden för skydd av insättningar.

⁽¹³⁾ *Moniteur belge*, 17.10.2008, Ed. 2, F. 2008 – 3690 [2008/03425].

⁽¹⁴⁾ *Moniteur belge*, 17.11.2008, Ed. 2, F. 2008 – 4088 [2008/03450].

⁽¹⁵⁾ Kommittén för finansiell stabilitet drog slutsatsen att det var absolut nödvändigt att utöka insättningsgarantisystemet för stabiliteten i det belgiska finanssystemet, och gjorde bedömningen att "de föreslagna åtgärderna är absolut nödvändiga för att bevara stabiliteten i det belgiska finanssystemet och att de bör träda i kraft så snart som möjligt" ("*estime que les mesures proposées sont effectivement indispensables afin de préserver la stabilité du système financier belge et doivent pouvoir entrer en vigueur dans les plus brefs délais*").

⁽¹⁶⁾ *Moniteur belge*, 21.4.2009, Ed. 1, F. 2009 1426 [2009/03147].

⁽¹⁷⁾ *Moniteur belge*, 12.10.2011, Ed. 2, F. 2011 2682 [2011/205241].

⁽¹⁸⁾ Efter att garantisystemet för kooperativ införts anpassades lagen om BNB:s rättsliga ställning till detta och artikel 36/24 infördes (http://www.nbb.be/doc/ts/Enterprise/juridisch/F/loi_organique.pdf).

Ordföranden drog slutsatsen att omständigheterna verkar uppfylla dessa villkor och att ett garantisystem för kooperativ skulle begränsa effekterna av en sådan kris ⁽¹⁹⁾. Samtidigt avhöll han sig uttryckligen från att ta ställning till om fysiska personers andelar i finansiella kooperativ till sin natur utgör insättningar ⁽²⁰⁾. Han påpekade även att åtgärden skulle kunna bryta mot reglerna om statligt stöd ⁽²¹⁾ och uttryckte oro över att garantisystemet för kooperativ är frivilligt, vilket skulle kunna ge problem i form av "snedvridet urval" ⁽²²⁾.

- (14) Den 13 oktober 2011 formulerade de tre kooperativen Arco (Arcofin, Arcopar och Arcoplus) en ansökan om att gå med i garantisystemet för kooperativ. Den belgiska regeringen godkände ansökan i en kunglig förordning av den 7 november 2011 ⁽²³⁾. I samband med ansökan betalade Arco även in bidrag om totalt 2,05 miljoner euro ⁽²⁴⁾.
- (15) Bolagsstämmorna i Arcofin, Arcopar och Arcoplus godkände den 8 december 2011 styrelsens förslag att inleda en frivillig avveckling av bolagen.

2.2 Direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar

- (16) Enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG ⁽²⁵⁾ är varje medlemsstat skyldig att:

"säkerställa att ett eller flera system för garanti av insättningar införs och officiellt erkänns inom dess territorium. Förutom under [vissa] omständigheter [...] får inget kreditinstitut ⁽²⁶⁾ som är auktoriserat i medlemsstaten [...] ta emot insättningar ⁽²⁷⁾ om det inte är anslutet till ett sådant system."

- (17) 1998 införlivade Belgien direktiv 94/19/EG i sin nationella lagstiftning och införde ett insättningsgarantisystem som täcker varje insättares sammanlagda insättningar i den händelse insättningarna blir indisponibla. Det belgiska insättningsgarantisystemet bygger på en insättningsgarantifond. Genom en kunglig förordning av den 14 november 2008 inrättade Belgien en "specialfond för skydd av insättningar" som täcker framtida initiativ från Belgien ⁽²⁸⁾.

⁽¹⁹⁾ "Vi anser att de aktuella omständigheterna uppfyller dessa villkor, eftersom krisen för statspapper, störningarna på finansmarknaderna och störningarna på bankmarknaderna utsätter vår ekonomi för en allvarlig risk för systemkris. En statlig garanti som täcker delägarnas andelar i vissa auktoriserade kooperativ skulle därför begränsa effekterna av krisen." ("*Les circonstances actuelles nous semblent répondre à ces conditions, en ce que la crise des dettes souveraines, les perturbations actuelles sur les marchés financiers et le dysfonctionnement des marchés interbancaires font peser sur notre économie un risque grave de crise systémique. À cet effet, une garantie d'État couvrant les parts des coopérateurs de certaines sociétés coopératives agréées permettrait de limiter les effets de cette crise.*")

⁽²⁰⁾ "Lagstiftaren motiverar bestämmelsen med att likna delägarnas andelar i vissa auktoriserade kooperativ vid insatta bankmedel. Eftersom detta yttrande begränsas till förslaget till kunglig förordning granskas inte den parallell som lagstiftaren drar." ("*Le législateur justifie cette disposition sur la base d'une assimilation des parts de coopérateurs de certaines sociétés coopératives à des dépôts bancaires. Le présent avis étant limité à l'avant-projet d'arrêté royal, il n'examine pas l'assimilation pratiquée par le législateur.*")

⁽²¹⁾ "Vid första anblicken tycker vi inte att det är självklart att kunna övertyga kommissionen om att den åtgärd som förslaget till kunglig förordning syftar till att införa verkligen riktar sig till alla jämförbara aktörer på marknaden och därför omfattas av reglerna för statligt stöd." ("*Prima facie, il ne nous semble pas évident de convaincre à coup sûr la Commission de ce que la mesure que l'avant-projet d'arrêté royal vise à exécuter s'adresse bien à tous les acteurs comparables du marché et ne relève donc pas du champ d'application des règles sur les aides d'État.*")

⁽²²⁾ "Valfriheten innebär en risk för snedvridet urval, där endast de kooperativ som är extra utsatta för förlustrisker faktiskt skulle bidra till specialfonden för skydd av insättningar." ("*Ce caractère facultatif donne lieu à un risque de sélection adverse par lequel seules les sociétés coopératives fortement exposées à des risques de perte contribueraient effectivement au Fonds Spécial de Protection.*")

⁽²³⁾ *Moniteur belge*, 18.11.2011, Ed. 2, F. 2011 2974 [2011/03368].

⁽²⁴⁾ Arcopar betalade totalt 1 794 102 euro, Arcofin 193 391 euro och Arcoplus 63 265 euro.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar (EGT L 135, 31.5.1994, s. 5).

⁽²⁶⁾ I artikel 1.4 i direktiv 94/19/EG definieras ett kreditinstitut som "ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot inlåning eller andra medel som skall återbetalas och att för egen räkning bevilja krediter".

⁽²⁷⁾ I artikel 1.1 i direktiv 94/19/EG definieras en insättning som "ett tillgodohavande i form av inlåning eller som ett tillfälligt led i normala banktransaktioner och som ett kreditinstitut måste betala tillbaka enligt delagliga och avtalsmässiga villkor som är tillämpliga, och alla fordringar i form av värdepapper som har ställts ut av kreditinstitut".

⁽²⁸⁾ Insättningar mellan 50 000 euro och 100 000 euro och en täckning upp till 100 000 euro för livförsäkringsprodukter under "sektor 21" och fysiska personers andelar i finansiella kooperativ.

- (18) Enligt artikel 7 i direktiv 94/19/EG skulle täckningen för varje insättares sammanlagda insättningar vara 20 000 euro. Vid sitt möte den 7 oktober 2008 antog Ekofinrådet den höjning av insättningsgarantierna som avsågs i direktiv 94/19/EG. Följande är hämtat ur Ekofinrådets pressmeddelande:

"Väl medvetna om att många medlemsstater beslutar att höja sitt lägsta insättningsgarantiskydd till 100 000 EUR kom (rådet) överens om att alla medlemsstater under en inledande period på minst ett år ska lämna sådant skydd för enskilda motsvarande minst 50 000 EUR. Vi uppskattar att kommissionen har för avsikt att snabbt lägga fram ett lämpligt förslag som syftar till att främja överensstämmelsen mellan insättningsgarantisystemen" ⁽²⁹⁾.

- (19) Enligt artikel 2 i direktiv 94/19/EG omfattas inte de instrument som utgör kapitalbasen i kreditinstitut ⁽³⁰⁾.
- (20) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/14/EG ⁽³¹⁾ höjdes garantinivån i insättningsgarantisystemen (först till minst 50 000 euro och därefter i princip till 100 000 euro som längst och högst senast den 31 december 2010).
- (21) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG ⁽³²⁾ tillåter ersättning till investerare om ett värdepappersföretag inte skulle vara i stånd att fullgöra sina skyldigheter gentemot en investerare. Ersättningen skulle till exempel betalas ut vid bedrägeri eller oaktsamhet inom ett företag eller vid fel eller problem inom dess system. Däremot täcker inte ersättningssystemen för investerare de risker som är knutna till investeringen (t.ex. när en investerare har köpt aktier som sedan tappar i värde).

2.3 Belgisk lagstiftning för kooperativ

- (22) I den belgiska bolagslagen ⁽³³⁾ – särskilt artiklarna 350–436 – definieras den rättsliga ramen för kooperativ. Det föreskrivs att ett kooperativ i sina stadgar ska välja bolagsformen "aktiebolag" (delägarnas förluster kan inte överstiga deras investerade kapital) eller "bolag med obegränsat personligt ansvar" (delägarna ansvarar personligen för bolagets skulder och kan därmed förlora mer än sitt investerade kapital).
- (23) I den belgiska bolagslagen (särskilt artiklarna 362, 364, 366, 367 och 374) tillåts vissa begränsningar i fråga om överlåtbarheten hos andelar i ett kooperativ. Andelarna i ett kooperativ är fritt överlåtbara till andra delägare i kooperativet, men kooperativets stadgar kan föreskriva villkor för överlåtandet. Överlåtande till tredje part får endast ske på de villkor och till de personer som anges i artikel 366 i den belgiska bolagslagen.
- (24) I den belgiska bolagslagen (artikel 367) anges också att delägarna i ett kooperativ inte har rätt att lämna ett kooperativ annat än under räkenskapsårets första sex månader. När en delägare utnyttjar denna rättighet har delägaren enligt artikel 374 i den belgiska bolagslagen rätt att få värdet på sina andelar enligt balansräkningen för räkenskapsåret.
- (25) I den belgiska bolagslagen fastställs den allmänna rättsliga ramen för kooperativ, och i den kungliga förordningen av den 8 januari 1962 ⁽³⁴⁾ anges kriterierna för "auktoriserade kooperativ" ⁽³⁵⁾. Konkret innebär de att

⁽²⁹⁾ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/103250.pdf

⁽³⁰⁾ Artikel 2 i direktiv 94/19/EG lyder enligt följande: "Följande skall inte omfattas av återbetalning från garantisystem:[...] — Alla instrument som omfattas av definitionen av kapitalbas i artikel 2 i rådets direktiv 89/299/EEG av den 17 april 1989 om kapitalbasen i kreditinstitut".

⁽³¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/14/EG av den 11 mars 2009 om ändring av direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar, vad gäller täckningsnivån och utbetalningsfristen (EUT L 68, 13.3.2009, s. 3).

⁽³²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).

⁽³³⁾ *Moniteur belge*, 6.8.1999, Ed. 2, F. 99–2630 [99/09646].

⁽³⁴⁾ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1962010830&table_name=loi

⁽³⁵⁾ Det nationella rådet för kooperativ som inrättades genom lagen av den 20 juli 1955 spelar en viktig roll vid auktorisationen av kooperativ.

ett kooperativ i spekulations syfte inte kan vägra delägare att ansluta sig eller utesluta dem, andelarna av aktiekapitalet ger likadana rättigheter oavsett värde, alla delägare har lika rösträtt på bolagsstämman, stämman ska utse styrelseledamöter och revisorer, driftsöverskottet (efter avdrag av alla utgifter) får endast delas ut till delägarna på proportionell grund utifrån de transaktioner som de har gjort med bolaget, och den utdelning som beviljas för kapitalandelarna får inte överstiga en viss procentsats som fastställs genom kunglig förordning.

- (26) I artikel 21 i den belgiska skattelagen föreskrivs att utdelning från auktoriserade kooperativ är skattebefriade upp till ett visst belopp ⁽³⁶⁾.

2.4 Beskrivning av åtgärden

- (27) Garantisystemet för kooperativ täcker inbetalt kapital (och inte eventuella realisationsvinster) från fysiska personer i kooperativ upp till ett belopp om 100 000 euro.
- (28) I motsats till vad som gäller för garantisystem för kreditinstitut är det frivilligt att ansluta sig till garantisystemet för kooperativ.
- (29) Om finansiella kooperativ vill ansluta sig till garantisystemet för kooperativ ska de ansöka om detta hos finansministern. Ministerrådet har en månad på sig att ta ställning till det finansiella kooperativets ansökan om att ansluta sig till garantisystemet för kooperativ, och fastställa vissa villkor om så krävs. Villkoren kan omfatta följande:
- a) Plikt att reservera framtida uppköpserbjudanden för institutionella delägare.
  - b) Åtagande från de institutionella delägarna att inte dra tillbaka någon aktie eller något belopp som betalats till kooperativet och att inte dra sig ur som delägare, annat än vid aktieförsäljning.
  - c) Ett tak på 4,5 % per år för den ränta som betalas ut till delägarna.
- (30) När ett finansiellt kooperativ har ansökt om täckning måste det stanna i garantisystemet under ett år. Efter denna tidsfrist kan kooperativet avsluta sitt deltagande genom att ge besked tre månader i förväg. Det får inte tillbaka några bidrag som det betalat in, oavsett i vilken form detta skett. Om ett kooperativ beslutar sig för att lämna garantisystemet för kooperativ måste det vänta i tre år innan det kan ansluta sig på nytt.
- (31) Enbart aktier från kooperativ som emitterades innan den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011 trädde i kraft täcks av åtgärden.
- (32) Garantisystemet för kooperativ är förbehållet delägare som är fysiska personer och inte institutionella delägare i finansiella kooperativ.
- (33) Specialfonden för skydd av insättningar finansieras genom
- i) ett årligt bidrag som motsvarar 0,15 % av det skyddade beloppet (betalas av alla delägare), och
  - ii) en engångsavgift som motsvarar 0,10 % av det skyddade beloppet (betalas av kooperativen).

⁽³⁶⁾ Samma artikel i skattelagen redovisar andra finansprodukter som också är helt eller delvis skattebefriade.

- (34) De finansiella kooperativen kan dessutom åläggas att betala ett bidrag till specialfonden för skydd av insättningar för de realisationsvinster på börsnoterade aktier som de förvaltar. Bidraget kan uppgå till 10 % av mellanskillnaden mellan de berörda aktiernas säljpris (eller om aktierna inte säljs inom tre år efter att skyddssystemet har upphört, mellanskillnaden mellan aktiens genomsnittliga slutkurs under en period på 30 dagar för den tredje årsdagen) och det referenspris som myndigheterna fastställde när det finansiella kooperativet anslöt sig till garantisystemet för kooperativ.
- (35) Specialfonden för skydd av insättningar börjar göra utbetalningar om det finansiella kooperativet går i konkurs eller om finanstillsynsmyndigheten har anmält till denna fond att det finansiella kooperativet inte längre kan betala de delägare som vill lämna kooperativet.
- (36) Om specialfonden för skydd av insättningar inte har tillräckligt med medel för att ingripa förskotterar depositions-kassan, ett statligt organ utan rättslig ställning, de nödvändiga medlen. Beroende på om det fallerande institutet är tvunget att vara anslutet eller om det är fråga om ett kooperativ, ska det sedan betala tillbaka förskottet genom att anslå
- 50 % av årsbidragen för institut som är tvungna att vara anslutna,
  - ett särskilt årsbidrag för finansiella kooperativ (för vilka det är frivilligt att vara ansluten).
- (37) Om specialfonden för skydd av insättningar ingriper, övertar den rättigheterna för de delägare som är fysiska personer och får samma ställning som övriga delägare. Här finns en skillnad mot insättningsgarantisystemet för kreditinstitut, där fonden får samma ställning som det aktuella bolagets övriga fordringsägare.

2.5 Beskrivning av Arco

- (38) Från början var Arco aktieägare i Artesia Banking Corporation NV (nedan kallat *Artesia*) som själv innehade 100 % av aktierna i banken Bacob och 82 % i försäkringsbolaget DVV. Efter fusionen mellan Artesia och Dexia 2001 blev Arco största aktieägare i Dexia med ett aktieinnehav på runt 15 % ⁽³⁷⁾.
- (39) Arco är namnet på den koncern som består av Arcopar, Arcoplus och Arcofin, som alla är auktoriserade kooperativ ⁽³⁸⁾. Arco har över 800 000 medlemmar, varav 99 % är privatpersoner. Det kapital som ägdes av fysiska personer i Arcopar, Arcoplus och Arcofin uppgick till 1,3 miljarder euro, 46 miljoner euro respektive 140 miljoner euro.
- (40) Enligt bolagsordningen för Arcopar, Arcoplus och Arcofin är de aktiebolag med begränsat ansvar ⁽³⁹⁾.
- (41) Bolagsordningen för de tre företagen innehåller bestämmelser som rör de delägare som vill träda ur.

⁽³⁷⁾ Källa: *Entreprendre avec du capital coopératif – Le groupe ARCO 1935–2005*; Maarten Van Dijck, Kadoc, Lannoo, s. 176–177 (Att driva företag med kooperativt kapital – Arcokoncernen 1935–2005, ej översatt till svenska).

⁽³⁸⁾ Det bör noteras att omedelbart efter Dexiatransaktionen 2001 övergav Arcofin tillfälligt sin ställning som auktoriserat kooperativ. I boken *Entreprendre avec du capital coopératif* beskrivs perioden på följande sätt: "Några månader efter Dexiatransaktionen ändrade Arcokoncernen ställningen som kooperativ för sina bolag, för att de gamla aktieägarna skulle få bättre avkastningsmöjligheter från Dexiakoncernen och bolagen inom Arco. [...] Enligt den nya bolagsordningen skulle minst 80 % och högst 90 % av den årliga rörelsevinsten betalas ut till aktieägarna. Tack vare det kunde utdelningen från Arcofin öka från 6 % netto till 8 % brutto i mars 2003. Eftersom ökningen översteg den högsta tillåtna utdelningen i auktoriserade kooperativ (6 %) avstod Arcofin från sin ställning som auktoriserat kooperativ hos det nationella rådet för kooperativ, vilket medförde att befrielsen från källskatt på utdelningen försvann. Efter att skatten dragits hade ändå majoriteten av aktieägarna kvar en utdelning på 6,8 % netto. I mars 2005 ökades bruttoutdelningen till 8,5 %."

⁽³⁹⁾ http://www.groeparco.be/website/groeparco/assets/files/arcopar/ARCOPAR_20100629_reglement_dordre_interieur.pdf

- (42) I bolagsordningen för Arcopar föreskrivs exempelvis att kooperativet kan begränsa utträdena om mer än 10 % av hela det investerade kapitalet eller delägarna skulle försvinna under ett räkenskapsår⁽⁴⁰⁾. En delägare som vill träda ur Arcopar får tillbaka sitt kapital. Delägare som innehar andelar i kategori A, B och C i Arcopar⁽⁴¹⁾ har också rätt till en bonusreserv⁽⁴²⁾.
- (43) I artikel 35 i Arcopars bolagsordning beskrivs vad delägarna har rätt till vid en avveckling. Om saldot är positivt efter att skulder och sociala avgifter har betalats får delägarna tillbaka sina pengar⁽⁴³⁾.
- (44) De risker som är förbundna med investering i andelar i Arco beskrivs exempelvis i det prospekt från Arcopar som godkändes av de belgiska myndigheterna i juni 2008 och offentliggjordes i samband med en transaktion på kapitalmarknaden som gjordes mellan den 7 juli 2008 och den 30 september 2008. I prospektet redogörs tydligt för att vinsten från Dexia utgjorde drygt 69 % av Arcopars nettovinst för räkenskapsåren 2005/2006, 2006/2007 och 2007/2008. I prospektet nämndes även risken med aktieflykt samtidigt som det underströks att delägarna kunde förlora allt vid en avveckling. Samtidigt angavs tydligt i bolagets årsredovisning att Arco hade ökat sin skuldsättningsgrad genom att låna till investeringar⁽⁴⁴⁾.

2.6 Skäl till att förfarandet inleddes

- (45) I sitt beslut att inleda förfarandet drog kommissionen preliminärt slutsatsen att den anmälda åtgärden uppfyllde de fyra (kumulativa) kriterierna för statligt stöd och den tvivlade på att åtgärden var förenlig med den inre marknaden.
- (46) Kommissionen bedömde att åtgärden kunde tillskrivas Belgien, eftersom den finansierades av specialfonden för skydd av insättningar. Kommissionen konstaterade att den belgiska lagstifningen fastställde det bidrag som delägarna ska betala in till specialfonden för skydd av insättningar, och även avgjorde på vilket sätt som fonden skulle användas. Dessutom noterade kommissionen att depositions-kassan vid behov forskotterade kapital till fonden. Kommissionen frågade sig hur depositions-kassan skulle få tillbaka pengarna, eftersom det inte var säkert att de finansiella kooperativen hade tillräckliga medel. Den undrade även om inte frivilligheten att delta för kooperativen skulle begränsa en effektiv återfinansiering av specialfonden för skydd av insättningar.

⁽⁴⁰⁾ I bolagsordningen preciseras att "[...] utträdet kan avslås om fler än 1/10 av aktieägarna eller mer än 1/10 av det investerade kapitalet skulle försvinna under samma räkenskapsår till följd av detta utträde, [...]" ("*[...] cette démission peut être refusée si à la suite de la démission, plus d'1/10 des actionnaires ou plus d'1/10 du capital placé devrait disparaître au cours du même exercice, [...]*").

⁽⁴¹⁾ Det rör sig om andelar från tiden före fusionen med Dexia.

⁽⁴²⁾ På sin webbsida (<http://www.groupearco.be/faq/be-fr/1/detail/item/823/navigationcats/587/navigationcats/587/parentcat/142/>) förklarar Arco begreppet *bonusreserv* (*réserve bonus*) på följande sätt: "Begreppet *bonusreserv* infördes i bolagsordningen 2004. Om Arcopars resultat tillät kunde fram till och med 2010 ett belopp avsättas i en särskild reserv inom bolaget som kallades *bonusreserv*. De som blivit delägare i bolaget före den 3 juli 2001 [...] och som sedan dess har innehaft andelar i kategori A, B eller C har vid sitt utträde rätt till en proportionerlig del av bonusreserven [...]. Beloppet från bonusreserven läggs till det nominella värdet på deras andelar. Exempel [...]: Delägare [X] träder ur med ett kapital på 100 euro i kategori A. Hela kapitalet i kategori A, B och C uppgår till 10 000 euro. Förhållande mellan de båda beloppen: $100/10\ 000 = 1$ hundradel. Bonusreserven uppgår till 500 euro. Tillämpning av förhållandet: 1 hundradel av 500 euro = 5 euro. Efter utträdet får delägare [X] 100 euro i kapital + 5 euro i bonusreserv."

⁽⁴³⁾ I artikel 35 i Arcopars bolagsordning står följande: "Om inte bolagsstämman beslutar något annat säljs alla bolagets tillgångar. Om inte full betalning sker för alla andelar upprättas konkursförvaltarna balansen, antingen genom att inkräva extra betalningar eller genom att utföra forskotts betalningar. Efter att skulder och sociala avgifter har betalats används saldot först till att betala tillbaka de pengar som inkommit för andelarna. Under alla omständigheter ska ett eventuellt saldo efter avvecklingen användas i överensstämmelse med bolagets mål." ("*Sauf si l'Assemblée générale en décide autrement, tous les actifs de la société sont réalisés. Au cas où les parts ne sont pas toutes libérées dans la même mesure, les liquidateurs restaurent l'équilibre, soit en demandant des versements supplémentaires, soit en effectuant des paiements préalables. Après paiement des dettes et des charges sociales, le solde servira d'abord au remboursement des sommes libérées sur les parts. En tout cas, le solde éventuel de la liquidation doit être affecté en tenant compte des objectifs de la société.*")

⁽⁴⁴⁾ Arcopars skuldsättningsgrad (skulder delat med balansomslutningen) uppgick till 19,1 % (31 mars 2011), medan skuldsättningsgraden för Arcoplus och Arcofin uppgick till 6,5 % (31 mars 2011) respektive 25,9 % (31 december 2010).

- (47) Kommissionen drog slutsatsen att de finansiella kooperativen kunde betraktas som företag och att åtgärden gav dem en selektiv fördel. När det gäller den selektiva fördelen verkar garantisystemet för kooperativ ha hjälpt kooperativen att locka till sig nytt kapital, eller bevara sitt befintliga kapital, genom att övertyga de befintliga delägarna att inte träda ur det finansiella kooperativet. Ett sådant skydd är mycket användbart under perioder av finansiell osäkerhet, som mellan hösten 2008 och det datum när den kungliga förordningen antogs, när de finansiella kooperativen effektivt skyddades mot risken med stora kapitalförluster till följd av utträden.
- (48) Kommissionen noterade även att skyddet utökades och att Belgien inte tog hänsyn till om det ansökande finansiella kooperativet hade sunda finanser när det tilläts gå med i garantisystemet för kooperativ. I fallet Arco tilläts de finansiella kooperativen gå med i garantisystemet för kooperativ när de redan var insolventa, och de likviderades kort därpå.
- (49) Kommissionen drog även slutsatsen att åtgärden snedvred konkurrensen, eftersom de finansiella kooperativen konkurrerade på marknaden för paketerade investeringsprodukter, där de fick en selektiv fördel som inte övriga marknadsaktörer som erbjöd liknande produkter hade tillgång till.
- (50) Dessutom bedömde kommissionen att garantisystemet för kooperativ påverkade handeln inom EU. Många internationella leverantörer av investeringsprodukter är också verksamma på den belgiska marknaden och kan inte få samma marknadsandel som ett finansiellt kooperativ kan behålla tack vare åtgärden.
- (51) Kommissionen frågade sig om de finansiella kooperativen kunde betraktas som finansinstitut och om denna faktor skulle påverka tillämpligheten i meddelandet som rör banksektorn från 2008 ⁽⁴⁵⁾. Kommissionen drog slutsatsen att eftersom finansiella kooperativ inte verkar vara finansinstitut i den mening som avses i meddelandet om banksektorn från 2008, ska stödet bedömas direkt utifrån fördraget.
- (52) Konkret innebär det att för att en åtgärd ska vara förenlig med den inre marknaden enligt artikel 107.3 b i fördraget måste den vara nödvändig, lämplig och proportionerlig. Kommissionen tvivlade på att åtgärden var förenlig med dessa tre kumulativa kriterier. Den frågade sig om det var nödvändigt att skydda finansiella kooperativ för att undvika en allvarlig störning i den belgiska ekonomin. När det gäller eventuella spridningseffekter noterade kommissionen att Belgien redan hade genomfört flera åtgärder (som att höja täckningen i insättningsgarantisystemet till 100 000 euro och bevilja statligt stöd till flera banker i olika former [rekapitaliseringar, kapitaltillskott, räddningsåtgärder för nedskrivna tillgångar och andra tillfälliga åtgärder]). Den insåg därför inte varför, utöver alla dessa åtgärder, delägarna i finansiella kooperativ behövde skyddas.
- (53) Kommissionen frågade sig om det var lämpligt att skydda delägarna i finansiella kooperativ. Den konstaterade i sammanhanget att finansiella kooperativ inte är finansinstitut och att de utifrån sin storlek inte kan anses vara systemviktiga. Den uppmanade Belgien att förklara på vilket sätt som investeringsförlusterna, som exempelvis även drabbar investerare i vanliga placeringsfonder, skulle få stora, negativa spridningseffekter för den belgiska ekonomin.
- (54) Slutligen tvivlade kommissionen på att åtgärden var proportionerlig. För det första ansåg kommissionen att det inte var säkert att de finansiella kooperativen skulle betala ett bidrag som motsvarade garantin. För det andra noterade kommissionen att det faktum att Belgien gjort det frivilligt att ansluta sig till garantisystemet, i kombination med bristen på kontroll av lönsamheten vid inträdet, ledde till att finansiella kooperativ enbart hade intresse av att ansluta sig när det var säkert att garantin skulle träda i kraft. Det skulle kunna leda till situationer där stödmottagarna kunde utnyttja garantin, men i stor utsträckning undvika att betala för den. Slutligen frågade sig också kommissionen om garantisystemet för kooperativ inte skulle snedvräta konkurrensen, eftersom aktieägarna i konkurrerande bolag inte är skyddade, vilket underlättar tillgången till kapital för de finansiella kooperativen och ökar deras totala marknadsandel för paketerade investeringsprodukter.

⁽⁴⁵⁾ Meddelande från kommissionen – Tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av den globala finanskrisen (EUT C 270, 25.10.2008, s. 8).

3. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER PÅ BESLUTET ATT INLEDA FÖRFARANDET

3.1 Synpunkter från Arco

- (55) Enligt Arco offentliggjorde de belgiska myndigheterna den 10 oktober 2008 sitt beslut samma dag om att inrätta ett garantisystem för kooperativ som ingick i ett större åtgärds paket (höjning av insättningsgarantin till 100 000 euro för sparkonton i kreditinstitut, utvidgning av garantisystemet till livförsäkringsprodukter inom "sektor 21" och till fysiska personer som är delägare i finansiella kooperativ). Arco hävdade att beslutet av den 10 oktober 2008 genomfördes genom lagen av den 15 oktober 2008 och den kungliga förordningen av den 14 november 2008 för produkter inom "sektor 21" och av lagen av den 14 april 2009 och den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011 för aktier utgivna av finansiella kooperativ.
- (56) Arco framhöll att garantisystemet för kooperativ inte utgjorde statligt stöd, eftersom det inte ger någon selektiv fördel till finansiella kooperativ. Arco påpekade också att kommissionen hade dragit slutsatsen att ett garantisystem för försäkringsprodukter inom "sektor 21" inte utgjorde statligt stöd, eftersom de är öppna för alla försäkringsbolag och därför inte är selektiva⁽⁴⁶⁾. Dessutom påpekar Arco att garantisystemet för kooperativ är öppet för alla finansiella kooperativ på samma villkor och därför inte är selektivt.
- (57) I linje med Belgiens synpunkter hävdade Arco att alla kännetecknen hos andelarna i finansiella kooperativ bekräftar att de är lika viktiga för kunderna som insättningar och att de behandlas så av lagstiftaren. Arco understök att Belgien fruktade en spridningseffekt. Om Belgien inte hade infört garantisystemet för kooperativ skulle investerarnas förtroende ha sviktat och det hade kunnat leda till massuttag av alla slags sparmedel.

3.2 Synpunkter från Belgien

- (58) Belgien hävdade att garantisystemet för kooperativ inte uppfyllde alla kumulativa kriterierna för statligt stöd i artikel 107.1 i fördraget och därför inte utgjorde statligt stöd. Rent konkret fastslog Belgien att de tre kriterierna för statligt stöd inte uppfylldes. Först försvarade Belgien åsikten att åtgärden endast utgjorde ett stöd till förmån för privatpersoner och inte företag. Sedan framhöll Belgien att åtgärden inte gav någon selektiv fördel till finansiella kooperativ och slutligen att åtgärden inte ledde till någon snedvridning.
- (59) När det gäller argumentet att stödet inte gynnade företagen hävdade Belgien att det ordinarie insättningsgarantisystemet för kreditinstitut, inklusive utvidgningen (det vill säga garantisystemet för kooperativ), hade antagits som tillämpning av och i överensstämmelse med besluten i Ekofinrådet, det ändrade direktivet 94/19/EG och direktiv 97/9/EG.
- (60) Belgien försvarade åsikten att de andelar i finansiella kooperativ som innehas av fysiska personer på alla sätt motsvarar insättningar och även har införskaffats på samma sätt. Man lyfte fram följande faktorer:
- i) Stödmottagarna (fysiska personer) av garantisystemet för kooperativ förtjänar samma skydd som insättare i andra institut inom samma sektor och som omfattas av samma kontroll.
  - ii) Av skatteskäl är både utdelning som utbetalas från finansiella kooperativ och ränta som utbetalas på insättningar befriade från källskatt upp till ett visst belopp⁽⁴⁷⁾.
  - iii) Fysiska personer som är delägare i finansiella kooperativ kan endast teckna sig för ett fastställt maximalt belopp av kapitalet, i enlighet med bolagsordningen för finansiella kooperativ.

⁽⁴⁶⁾ Kommissionens beslut i ärende N256/09 – Omstruktureringsstöd till Ethias (EUT C 252, 18.9.2010, s. 5). Skäl 99 i detta beslut lyder enligt följande [ej översatt till svenska]: "Kommissionen konstaterar att även om utvidgningen av systemet gynnade Ethias, hade alla aktörer på marknaden samma villkor. Mot bakgrund av ovanstående beslutar kommissionen att den fördel som åtgärden gav inte är selektiv och därför inte utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt."

⁽⁴⁷⁾ Se skäl 26 och fotnot 36.

- iv) Delägare i finansiella kooperativ får endast lämna ett kooperativ under räkenskapsårets första sex månader, och en delägare som vill träda ur har inte rätt till realisationsvinster från kooperativet i proportion till sina andelar. Enligt den belgiska staten speglar inte värdet på andelar i ett kooperativ värdet på underliggande aktier i det finansiella kooperativet, och andelarna i finansiella kooperativ konkurrerar därför inte med investeringsprodukter i allmänhet, utan endast med de produkter som redan omfattas av en statlig garanti (det vill säga insättningar och livförsäkringar av typen "sektor 21").
- v) Andelarna i finansiella kooperativ är registrerade och överlåtbarheten begränsas i lag ⁽⁴⁸⁾. De får inte säljas fritt för att skapa realisationsvinster. Delägarna i finansiella kooperativ har endast rätt till en begränsad utdelning (skattebefriad) och en återbetalning när de träder ur som aktieägare.
- vi) Andelar i finansiella kooperativ kan inte anses som en investering i andelar i ett bolag eller börsnoterad enhet.
- vii) Andelar i finansiella kooperativ kan inte anses som en riskinvestering, eftersom delägare i finansiella kooperativ inte har rätt till realisationsvinster.
- viii) Garantisystemet för kooperativ skyddar endast fysiska personers andelar (i motsats till institutionella delägare).
- (61) När det gäller frånvaron av selektiv fördel påpekade Belgien att garantisystemet för kooperativ endast täcker de andelar i finansiella kooperativ som emitterades före den 10 oktober 2011. Belgien noterade att efter detta datum kunde de finansiella kooperativen inte längre ansluta sig till garantisystemet för kooperativ för att etablera sig på en marknad. Belgien preciserade också att Arco inte hade emitterat några nya andelar efter september 2008.
- (62) Belgien förnekade även att garantisystemet för kooperativ skulle ha hjälpt de finansiella kooperativen att behålla sitt befintliga kapital. Som stöd för argumentet förklarade Belgien att pressmeddelandet av den 10 oktober 2008 endast var ett förslag till politiskt initiativ, som i förbifarten nämnde finansiella kooperativ. Enligt Belgien utgjorde pressmeddelandet av den 10 oktober 2008 inte en detaljerad överenskommelse som offentliggjordes i samordning med pressmeddelandena från finansiella kooperativ. Belgien gör här skillnad på sitt pressmeddelande och pressmeddelandena från de brittiska myndigheterna och Lloyds i ärendet Lloyds ⁽⁴⁹⁾ som kommissionen hänvisade till i sitt beslut att inleda förfarandet. Belgien drog slutsatsen att pressmeddelandet av den 10 oktober 2008 inte var en åtgärd som kunde ge en selektiv fördel till finansiella kooperativ. När det gäller nästa pressmeddelande av den 21 januari 2009 bedömde Belgien att det var normalt att Arco omedelbart offentliggjorde detta pressmeddelande från myndigheterna, eftersom alla finansiella kooperativ (däribland Arco) noggrant följde ärendet vid denna tidpunkt.
- (63) Belgien vidhöll att kommissionen bör inta samma hållning som i ärendet Ethias och att kommissionen bör dra slutsatsen att garantisystemet för kooperativ inte var selektivt. Belgien återopade också att äkta kooperativs särskilda ställning redan hade erkänts av domstolen i domen *Paint Graphos* ⁽⁵⁰⁾. Belgien hänvisade särskilt till punkt 61 i domen, där det tydligt framgår att med hänsyn till kooperativens särdrag kan de i princip inte anses befinna sig i en situation som i faktiskt och rättsligt hänseende är jämförbar med den situation som kommersiella bolag befinner sig i.
- (64) Belgien tillhandahöll också upplysningar om hur många aktieägare i Arco som hade lämnat bolaget sedan krisen började. Under de räkenskapsperioder som föregick den frivilliga avvecklingen uppgick antalet delägare i Arco som bad att få sitt kapital återbetalat till 9 764 år 2007/2008, 21 150 år 2008/2009 och 23 762 år 2010/2011.
- (65) När det gäller åtgärdens snedvridande effekter vidhöll Belgien att kommissionen borde ha förklarat i rimlig omfattning vilka de finansiella produkter var som kunde konkurrera med andelar i finansiella kooperativ, även om Belgien erkände att kommissionen inte är skyldig att ge en detaljerad beskrivning av marknaden i förfaranden som rör statligt stöd. Sammanfattningsvis hävdade Belgien att fysiska personer som är delägare i finansiella kooperativ fick samma skyddsnivå som investerare i alla slags likvärdiga insättningar/sparprodukter.

⁽⁴⁸⁾ Se skäl 23.

⁽⁴⁹⁾ Ärende N428/09: omstruktureringsplan för Lloyds Banking Group (EUT C 46, 24.2.2010, s. 2, skäl 124.)

⁽⁵⁰⁾ Se dom av den 8 september 2011 i de förenade målen C-78/08 till C-80/08, *Paint Graphos* m.fl. REU 2011, s. I-7611, punkt 61.

- (66) Belgien förklarade också att garantisystemet för kooperativ har samma mål som direktiv 94/19/EG, nämligen att skydda enskilda sparares insättningar, upprätthålla förtroendet hos insättarna och förbättra stabiliteten på finansmarknaderna. Belgien anser att insättningsgarantisystem i andra medlemsstater ibland också täcker okonventionella insättningsprodukter och menar att kommissionen bör ta hänsyn till det ⁽⁵¹⁾.
- (67) Belgien vidhöll även att om kommissionen skulle komma fram till slutsatsen att garantisystemet för kooperativ utgör statligt stöd, bör stödet anses förenligt med den inre marknaden mot bakgrund av artikel 107.3 b i fördraget. Belgien ansåg att det inte var aktuellt att fastställa om Arco var ett finansinstitut i den mening som avses i meddelandet om banksektorn från 2008. Enligt Belgien är den grundläggande frågan som kommissionen bör besvara huruvida garantisystemet för kooperativ utgör en lämplig och nödvändig åtgärd för att förhindra en allvarlig störning i ekonomin.
- (68) Belgien försvarade åsikten att åtgärden var nödvändig, att dess effekter begränsades till ett strikt minimum och att det fanns mekanismer för bördefördelning.
- (69) För det första hävdade Belgien att garantisystemet för kooperativ var lämpligt och nödvändigt för att lugna insättarna i Belgien.
- (70) Belgien medgav att det teoretiskt sett var möjligt att institut som har skyddade medel i sina tillgångar kan dra en indirekt fördel av att det finns skyddssystem, eftersom de bidrar till att undvika massuttag av insatta medel. Samtidigt förklarade Belgien att insättningsgarantisystemen var nödvändiga för att undvika massuttag och störningar på finansmarknaderna. Belgien hävdade också att garantisystemet för kooperativ var nödvändigt för att undvika att allmänhetens förtroende för det belgiska finanssystemet sjönk. Andelar i kooperativ har samma grundläggande egenskaper som sparprodukter och över hälften av de medel som kooperativen förfogar över investeras i banker, vilket ökar deras likhet med insättningar och bekräftar hur viktiga de är för det belgiska banksystemet. En okontrollerad betalningsinställelse från de finansiella kooperativen skulle få en dominoeffekt på alla finansinstitut och den belgiska ekonomin. Att inte tillämpa samma skyddsnivå på andelar i finansiella kooperativ som på konventionella insättningar skulle ha inneburit samma risk som att inte skydda insättningar alls. Det skulle kraftigt ha påverkat allmänhetens förtroende för insättningsprodukter i Belgien och skapat en systemrisk. Som stöd för sina argument nämnde Belgien det faktum att antalet delägare (fysiska personer) i finansiella kooperativ var högt i förhållande till Belgiens sammanlagda befolkning ⁽⁵²⁾.
- (71) Belgien motsatte sig också kraftigt kommissionens ordval i sitt beslut att inleda förfarandet, särskilt orden *capital instruments* (kapitalbas) och *risk capital* (riskkapital), som användes i skäl 62 respektive i fotnot 35.
- (72) För att bevisa att garantisystemet för kooperativ var nödvändigt översände Belgien även skrivelserna från rådet för finansiell stabilitet och ordföranden för BNB som riktade sig till den dåvarande finansministern, daterade den 29 oktober 2008 respektive ⁽⁵³⁾ den 7 oktober 2011 ⁽⁵⁴⁾.
- (73) När det gäller om åtgärden var förenlig med reglerna för statligt stöd hänvisar Belgien i första hand till kommissionens beslut om Ethias. Kommissionen godkände i beslutet åtgärder till förmån för Ethias, nämligen en utvidgning av insättningsgarantisystemet till produkter i "sektor 21", eftersom det ansågs lämpligt och nödvändigt för att undvika allvarliga störningar i den belgiska ekonomin.
- (74) För det andra upprepade Belgien sin synpunkt att åtgärden var proportionerlig. De finansiella kooperativen delar på bördan, nämligen genom sina bidrag till specialfonden för skydd av insättningar. Belgien bedömde att ersättningsnivån hos garantin var rimlig och motsvarar bidragen i garantisystem för andra skyddade institut. Belgien motsatte sig påståendet att frivilligheten i garantisystemet för kooperativ skulle göra åtgärden oproportionerlig.

⁽⁵¹⁾ Belgien hänvisar exempelvis till det irländska insättningsgarantisystemet som även täcker insättningar som överstiger taket på 100 000 euro, till den danska garantifonden för insättare och investerare som, enligt den belgiska staten, täcker alla pensionskonton, kontona för advokatklanter och insättningar för fastighetsköp upp till nio månader efter insättningsdatumet, samt den cypriotiska myndigheten för tillsyn och utveckling av kooperativ som, enligt Belgien, skyddar permanenta insättningar från medlemmarna i kooperativa sparföreningar.

⁽⁵²⁾ Belgien förklarade att Arco hade 800 000 delägare som var fysiska personer, Cera över 400 000, Lanbokas/Agricaisse 150 000 och ArgenCo nära 70 000.

⁽⁵³⁾ Se även skäl 11.

⁽⁵⁴⁾ Se även skäl 13.

- (75) Belgien vidhöll att om kommissionen ändå skulle komma fram till slutsatsen att åtgärden utgör statligt stöd, bör den beakta att det rör sig om ett stöd till avveckling som är förenligt med reglerna för statligt stöd. Belgien erinrade om att den kungliga förordningen av den 7 november 2011 föreskriver att vid avveckling av ett kooperativ får specialfonden för skydd av insättningar endast träda in och betala ersättning när det slutliga avvecklingsbeslutet har lämnats in, efter att det godkänts av de berörda bolagens stämmor.
- (76) Belgien försvarade även åsikten att eftersom fysiska personer inte är företag omfattas de inte av kommissionens föreläggande om indragna betalningar efter avvecklingen av Arco.
- (77) Dessutom lämnade Belgien in kompletterande synpunkter i en not till kommissionen den 18 mars 2014, efter att tidsfristen gått ut.
- (78) Belgien anser att kommissionen inte kan förbjuda utbetalning av garantier till delägare som är fysiska personer. Den kan inte ålägga staten att stoppa alla betalningar från garantisystemet för kooperativ eller återkräva betalningar från garantisystemet till delägare som är fysiska personer.
- (79) Delägare som är fysiska personer är inte företag enligt definitionen i artikel 107.1 i fördraget och utbetalning av garantier till delägare som är fysiska personer påverkar inte på något sätt Arco eller den belgiska statens utsikter att återvinna det stöd som bolagen åtnjutit.

4. BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN

4.1 Stödmottagaren

- (80) För det första påminner kommissionen som en preliminär iakttagelse att den i skäl 18 i beslutet att inleda förfarandet fastslog att garantisystemet för kooperativ gynnade de finansiella kooperativen. Däremot ledde en fördjupad granskning av tidslinje och egenskaper hos åtgärden till slutsatsen att Arco är den enda verkliga stödmottagaren inom åtgärden, vilket beskrivs i detta avsnitt.
- (81) I detta fall noterar kommissionen att det finns en stor skillnad mellan Arco och övriga finansiella kooperativ som potentiellt kunde få stöd från garantisystemet för kooperativ.
- (82) Det framgår tydligt av beskrivningen av fakta ⁽⁵⁵⁾ att garantisystemet för kooperativ redan från början var skräddarsytt för Arco, som hade råkat i svårigheter på grund av sina investeringar i Dexia. Arco var i själva verket det enda finansiella kooperativ som ansökte om att delta i åtgärden.
- (83) När det gäller övriga finansiella kooperativ noterar kommissionen att det är valfritt att ansluta sig till garantisystemet för kooperativ, att ministerrådet kunde besluta om att godkänna eller avslå ett kooperativs ansökan att ansluta sig till garantisystemet för kooperativ, och i det aktuella fallet på vilka villkor, att inte något av övriga finansiella kooperativ ansökte om att delta i systemet och att vissa tog aktivt avstånd från det. Kommissionen konstaterar också att inget annat finansiellt kooperativ hade så stora problem med sina investeringar som Arco hade med Dexia.
- (84) Därför drar kommissionen slutsatsen att den enda verkliga stödmottagaren inom garantisystemet för kooperativ som bedriver ekonomisk verksamhet är Arco.

⁽⁵⁵⁾ Se särskilt redogörelsen från den dåvarande finansministern inför Dexiakommissionen som beskrivs i skäl 8 och i fotnot nr 6. Se även redogörelsen från den finansminister som var i tjänst i maj 2014 i tidskriften *Trends* i fotnot nr 7.

4.2 Tillkännagivandet och verkställandet av åtgärden utgör ett enda ingripande

- (85) Kommissionen noterar att åtgärden beslutades och tillkännagavs av regeringen den 10 oktober 2008 ⁽⁵⁶⁾. Det är uppenbart att den belgiska regeringen fattade beslutet att låta Arco utnyttja garantisystemet för kooperativ vid den tidpunkt när åtgärden togs fram till förmån för Dexia 2008 ⁽⁵⁷⁾. Ett annat pressmeddelande av den 21 januari 2009 ger mer detaljer om åtgärden. Det är först senare som regeringens åtagande börjar införlivas rättsligt.
- (86) Kommissionen noterar att de formuleringar och ordval som används (*décidé* = beslutade och *l'engagement* = åtagandet) i pressmeddelandena av den 10 oktober 2008 och den 21 januari 2009 otvetydigt vittnar om att ett åtagande gjorts och gör det motiverat att tro att åtgärden ska verkställas.
- (87) Pressmeddelandena sändes också ut genom offentliga kanaler: meddelandet av den 10 oktober 2008 sändes från finansministern, och meddelandet av den 10 januari 2009 sändes i premiärministerns och finansministerns namn. Den repetitiva karaktären hos dessa pressmeddelanden stärkte deras underliggande budskap.
- (88) Kommissionen noterar att det redan var tydligt vid pressmeddelandet av den 10 oktober 2008 att garantisystemet för kooperativ utgjorde en utvidgning av insättningsgarantisystemet. Pressmeddelandet av den 21 januari 2009 innehöll fler preciseringar som var av teknisk natur. Så snart de offentliggjorts publicerade Arco dem på sin webbsida i syfte att lugna de delägare som var fysiska personer. Dessutom konstaterar kommissionen att åtgärden var enhetlig över tid, eftersom den inte ändrades i någon högre grad mellan offentliggörandet den 10 oktober 2008 och utfärdandet av den slutliga kungliga förordningen.
- (89) I sin dom av den 19 mars 2013 i de förenade målen C-399/10 P och C-401/10 P ⁽⁵⁸⁾ beslutade domstolen att tillkännagivandet och verkställandet av åtgärden kan betraktas som ett enda ingripande om det motiveras av bland annat deras tidsföljd och syfte samt företagets situation vid tidpunkten för ingripandena. Även i fråga om denna åtgärd beslutade och tillkännagav Belgien den 10 oktober 2008 en åtgärd som inrättades senare, med samma syfte rörande den stödmottagare som ursprungligen avsågs. Kommissionen betraktade dessutom i sina egna beslut tillkännagivandet och verkställandet av åtgärden som ett enda ingripande och ansåg att åtgärden innebar en fördel redan från det datum den tillkännagavs ⁽⁵⁹⁾. Den belgiska finansminister som var i tjänst i maj 2014 såg den aktuella åtgärden som ett åtagande som gjordes 2008 ⁽⁶⁰⁾.
- (90) Utifrån de uppgifter som angetts i skäl 85–89 drar kommissionen slutsatsen att tillkännagivandet och verkställandet av garantisystemet för kooperativ bör betraktas som en enda åtgärd.

⁽⁵⁶⁾ Detta bekräftas också i redogörelsen från den dåvarande finansministern inför Dexiakommissionen som beskrivs i skäl 8 och i fotnot nr 6.

⁽⁵⁷⁾ "En même temps" (Samtidigt) i den dåvarande finansministerns förklaringar inför Dexiakommissionen som citeras i fotnot nr 6.

⁽⁵⁸⁾ Se dom av den 19 mars 2013 i de förenade målen C-399/10 P och C-401/10 P, Bouygues SA och Bouygues Télécom SA mot Europeiska kommissionen m.fl., REU 2013, ännu ej offentliggjord.

⁽⁵⁹⁾ Se exempelvis skäl 48 i kommissionens beslut av den 30 mars 2010 i ärende NN11/10 om kapitalstöd till Irish Nationwide Building Society (EUT C 60, 25.2.2011, s. 6), "Kommissionen noterar bland annat att stödet beviljades den 22 december 2009, när finansministern hade meddelat sin avsikt att rekapitalisera INBS"; skäl 41 i kommissionens beslut av den 10 augusti 2010 i ärende NN 35/10 om den tredje rekapitaliseringen av Anglo Irish Bank (EUT C 290, 27.10.2010, s. 4), "Kommissionen noterar bland annat att stödet beviljades den 30 juni 2010, när finansministern hade meddelat sin avsikt att rekapitalisera Anglo"; skäl 49 och 50 i kommissionens beslut av den 27 juli 2012 i ärende SA.34824 om grekiska finansiella stabilitetsfondens rekapitalisering av National Bank of Greece (EUT C 359, 21.11.2012, s. 18), "Genom den tillfälliga rekapitalisering som genomfördes den 28 maj 2012 är skyldigheten i utfästelsen om åtagande uppfylld och utgör en fortsättning av samma stöd." Ett liknande resonemang tillämpades även i övriga ärenden som rörde grekiska banker: Grekiska finansiella stabilitetsfondens rekapitalisering av Alpha Bank, SA.34823 (EUT C 357, 20.11.2012, s. 36); Grekiska finansiella stabilitetsfondens rekapitalisering av Eurobank, SA.34825 (EUT C 359, 21.11.2012, s. 31); och Grekiska finansiella stabilitetsfondens rekapitalisering av Piraeus Bank, SA.34826 (EUT C 359, 21.11.2012, s. 43).

⁽⁶⁰⁾ Se fotnot nr 7.

4.3 Förekomst av stöd

- (91) I artikel 107.1 i fördraget föreskrivs att "[o]m inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna".
- (92) Både Belgien och Arco bekräftar att kommissionen bör undersöka om Arco har fått statligt stöd mot bakgrund av ett annat av dess beslut, nämligen Ethias⁽⁶¹⁾. Begreppet statligt stöd är dock ett objektivt koncept som definieras i fördraget. För att en åtgärd ska betraktas som statligt stöd bör den uppfylla fyra (kumulativa) kriterier: den ska i) beviljas av staten eller med statliga medel, ii) ge stödmottagaren en selektiv fördel, iii) (potentiellt) snedvrída konkurrensen, och iv) påverka handeln mellan medlemsstaterna.
- (93) Kommissionen måste utvärdera åtgärden mot bakgrund av dessa fyra kriterier (se skäl 94–110).

Statliga medel

- (94) Kommissionen bör utvärdera om garantisystemet för kooperativ finansieras med statliga medel och kan tillskrivas staten.
- (95) Enligt rättspraxis⁽⁶²⁾ omfattas alla finansiella medel som de statliga myndigheterna kan använda för att stödja företag, oavsett om medlen tillhör statens permanenta tillgångar eller inte, av artikel 107.1 i fördraget, på villkor att de ständigt är under offentlig kontroll och därmed fortfarande står till förfogande för de behöriga nationella myndigheterna.
- (96) Det är statligt stöd i synnerhet när medlen kommer från bidrag som staten fastslagit i lag och som förvaltas och fördelas i enlighet med bestämmelserna i denna lag, även om de administreras av institut som är åtskilda från staten. Ställningen för enheten eller företaget som beviljas det aktuella stödet anses inte som en avgörande faktor vid tillämpningen av reglerna om statligt stöd.
- (97) När det gäller organisationen bakom garantisystemet för kooperativ noterar kommissionen att den belgiska lagstiftningen fastställer vilka bidrag som deltagarna ska betala samt på vilket sätt medlen ska användas. De bidrag som finansierar specialfonden för skydd av insättningar betraktas därför som statliga medel, även om de kommer från privata källor.
- (98) Om så krävs kan dessutom depositions-kassan, en statlig enhet, förskotta de medel som behövs för att finansiera de utbetalningar som specialfonden för skydd av insättningar förväntas göra. Under alla omständigheter medför denna egenskap hos garantisystemet för kooperativ en ekonomisk risk som är ett tillräckligt konkret hot mot medlemsstatens budget för att det ska räknas som användning av statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget⁽⁶³⁾.
- (99) När det gäller om åtgärden kan tillskrivas Belgien är det tydligt att garantisystemet för kooperativ inte skulle kunna ses som en införlivning av direktiv 94/19/EG. Direktivet kräver endast av medlemsstaterna att de inrättar ett insättningsgarantisystem för insättningar i kreditinstitut och artikel 2 föreskriver uttryckligen att alla instrument som ingår i definitionen kapitalbas i kreditinstitut inte omfattas av återbetalning från garantisystem. Om en medlemsstat beslutar att inrätta andra garantisystem för återbetalning för andra finansprodukter har ett sådant beslut inget att göra med unionslagstiftningen, utan är ett initiativ enbart från medlemsstaten⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶¹⁾ Enligt vad som beskrivs i skäl 56 och 63.

⁽⁶²⁾ Se dom av den 19 december 2013 i mål C-262/12, Vent de Colère, REU 2013, ännu ej offentliggjord, punkt 21, och dom av den 12 december 1996 i mål T-358/94, Air France mot kommissionen, REG 1996, s. II-2109, punkt 63–69.

⁽⁶³⁾ Se dom av den 8 september 2011 i mål C-279/08 P, Kommissionen mot Nederländerna, REU 2011, s. I-7671, punkt 111.

⁽⁶⁴⁾ I dessa fall, se dom av den 23 april 2009 i mål C-460/07, Puffer, REG 2009, s. I-3251, punkt 69–71 och dom av den 5 april 2006 i mål T-351/02, Deutsche Bahn mot kommissionen, REG 2006, s. II-1047, punkt 99–104.

Kommissionen noterar även att Belgien hänvisar till garantisystemet för ersättning till investerare, men jämförelsen är inte motiverad eftersom dessa system inte är avsedda att täcka investeringsrisker. Som redan förklarats i skäl 21 är systemen för ersättning till investerare utformade endast för de fall ett värdepappersföretag inte är i stånd att återställa investerarens tillgångar, exempelvis vid ett bedrägeri eller problem med företagets system.

Selektiv fördel

- (100) Kommissionen drar slutsatsen att garantisystemet för kooperativ har skapat en fördel för Arco. Domstolen har godkänt att företag kan få en fördel i form av extra tillgång till kapital när en åtgärd som vidtas av en medlemsstat till förmån för investerare stärker sistnämndas vilja att placera sina pengar i en viss typ av investeringar ⁽⁶⁵⁾. I detta fall hjälpte åtgärden enheterna i koncernen Arco att behålla sitt befintliga kapital genom att övertyga de befintliga delägarna i kooperativen att inte träda ur dem ⁽⁶⁶⁾, vilket utgjorde en ytterst viktig fördel med tanke på den oroliga marknaden under perioden omedelbart efter konkursen av Lehman Brothers. Den 21 januari 2009 publicerade Arco ett pressmeddelande från den belgiska regeringen på sin webbsida för att lugna sina delägare, vilket tydligt visar att faktumet att kunna lugna investerarna utgjorde en viktig fördel för Arco. I detta sammanhang noterar kommissionen även att i prospektet från Arcopar som publicerades sommaren 2008 ⁽⁶⁷⁾ nämns också den risk som fysiska personer tar som lämnar det finansiella kooperativet ⁽⁶⁸⁾ ⁽⁶⁹⁾.
- (101) Åtgärden är också helt uppenbart selektiv. För det första gäller den endast innehavare av andelar i finansiella kooperativ och inte innehavare av investeringsprodukter som ges ut av konkurrerande företag. De aktörer som erbjöd fonder på marknaden för konservativa obligationsfonder eller valutafonder eller vanliga placeringsfonder med kapitalgaranti kunde alltså inte erbjuda sina kunder en likvärdig garanti. Belgien hävdar att de andelar som innehas av privatpersoner i finansiella kooperativ till sin natur kan liknas vid insättningar ⁽⁷⁰⁾. Flera punkter som Belgien framhöll gäller dock för kooperativ i allmänhet och inte för finansiella kooperativ. Dessutom innehåller den beskrivning av andelar i finansiella kooperativ som Belgien lämnade ingen hänvisning till viktig information som exempelvis vilka risker som är knutna till investeringar i dessa instrument ⁽⁷¹⁾, risker som inte finns med insättningar.
- (102) Åtgärdens selektiva natur framgår också i en jämförelse mellan den behandling som var förbehållen finansiella kooperativ och den behandling som övriga auktoriserade icke-finansiella kooperativ fick. Belgien grundar sig på domen Paint Graphos för att försvara den särbehandling som gavs fysiska personer som var delägare i finansiella kooperativ. Domen Paint Graphos är ett prejudikat om ett beslut om hänskjutande från en italiensk domstol som ville veta om den skattelättnad som produktions- och arbetskooperativ åtnjuter kan jämföras med statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget. I sin dom fastslog domstolen att skattelättnaden bör bedömas mot bakgrund av de fyra kumulativa kriterierna för statligt stöd och gav mer detaljerade riktlinjer, närmare bestämt hur det ska bedömas om en sådan skattelättnad utgör en selektiv fördel ⁽⁷²⁾. Domstolen bekräftade att det var lämpligt att fastställa följande: i) om en skattelättnad var motiverad utifrån de särskilda egenskaperna i det aktuella skattesystemet ⁽⁷³⁾, ii) om det fanns lämpliga kontroll- och tillsynsförfaranden ⁽⁷⁴⁾ och iii) om skattelättnaden var proportionerlig och inte översteg gränsen för vad som var nödvändigt ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁶⁵⁾ Dom av den 19 september 2000 i mål C-156/98, Tyskland mot kommissionen, REG 2000, s. I-6857, punkt 26–27. Mål C-382/99 Nederländerna mot kommissionen, REU 2002, s. I-5163, punkt 38 och punkt 60–66. Se även mål T-445/05 Associazione italiana del risparmio gestito och Fineco Asset Management mot kommissionen, REU 2009, s. II-289, punkt 131.

⁽⁶⁶⁾ Se synpunkterna från den nuvarande belgiska finansministern i en intervju i tidskriften *Trends*, citerade i fotnot nr 7.

⁽⁶⁷⁾ Se fotnot 39.

⁽⁶⁸⁾ Se skäl 44.

⁽⁶⁹⁾ Arco drog dessutom nytta av åtgärden på så sätt att bolaget kunde utnyttja garantisystemet för kooperativ för att locka till sig nytt kapital, även om kommissionen medger att Arco inte använde sig av denna möjlighet efter den 10 oktober 2008. Däremot tog andra finansiella kooperativ uttryckligen avstånd från garantisystemet för kooperativ, som ArgenCo och Lanbokas/Agricaisse, även om de lyckats mobilisera nytt kapital, vilket beskrivs i fotnot nr 12.

⁽⁷⁰⁾ Se skäl 60 som beskriver de viktigaste egenskaperna, enligt Belgien, hos fysiska personers andelar i finansiella kooperativ.

⁽⁷¹⁾ Skäl 44 redogör för hur delägarna i Arco genom lån investerade i aktier med förhöjd risk, knutna till ett enda företag (nämligen Dexia).

⁽⁷²⁾ Se punkt 48–76 i domen.

⁽⁷³⁾ Punkt 67–73 i domen.

⁽⁷⁴⁾ Punkt 74 i domen.

⁽⁷⁵⁾ Punkt 75–76 i domen.

- (103) Kommissionen finner att Belgiens argumentation inte kan godtas, eftersom egenskaperna hos den fördel som åtgärden ger skiljer sig kvalitetsmässigt från de egenskaper som domstolen undersökte i målet *Paint Graphos*. Den åtgärd som Belgien har genomfört består i att en fördel har beviljats och inte av en skattebefrielse eller avgiftsbefrielse. Följaktligen kan inte domstolens analys i tre steg för att bedöma om en skattelättnad eller skattebefrielse utgör en selektiv fördel tillämpas på denna åtgärd.
- (104) Hur som helst, även om rättspraxis i *Paint Graphos* skulle vara tillämplig på den aktuella åtgärden, har den särdrag som gör att den ändå är selektiv.
- (105) För det första konstaterar kommissionen att målet *Paint Graphos* handlar om alla produktions- och arbetskooperativ och inte om en relativt begränsad undersektor som finansiella kooperativ. Om "äkta" kooperativ bör särbehandlas, vilket Belgien framhåller, bör särbehandlingen tillämpas på alla auktoriserade kooperativ. Det enkla faktum att åtgärden är begränsad till finansiella kooperativ räcker därför för att fastställa att den är selektiv.
- (106) För det andra konstaterar kommissionen att enligt Belgien verkar finansiella kooperativ förtjäna kompletterande fördelar från den 10 oktober 2008. Kommissionen konstaterar att före detta datum fick historiska auktoriserade kooperativ en slags gynnsam behandling på grund av sin särskilda ställning, i form av befrielse från källskatt⁽⁷⁶⁾. I detta beslut uttalar sig inte kommissionen om huruvida skattelättnaden är proportionerlig eller inte, men bedömer att inget motiverade det plötsliga införandet, den 10 oktober 2008, av kompletterande ersättning eller skydd till förmån för företaget med ställningen finansiella kooperativ.
- (107) Även om kommissionen bör genomföra, vilket Belgien förordar, en analys inspirerad av domen *Paint Graphos*, bedömer den att inget rättfärdigar beviljandet av en garanti på 100 % till de delägare i *Arco* som är fysiska personer (nämligen del i i analysen i domen *Paint Graphos*) och där enheterna var aktiebolag. Med tanke på dessa bolags natur, så som den fastställs i den allmänna belgiska bolagslagen, borde de delägare i *Arco* som är fysiska personer ha varit medvetna om att de kunde förlora hela sitt kapital vid en avveckling⁽⁷⁷⁾. Dessutom är det inte en proportionerlig åtgärd att skydda 100 % av det tecknade kapitalet för delägare i finansiella kooperativ som är fysiska personer (del iii i analysen i domen *Paint Graphos*), eftersom det innebär att delägarna skyddas mot alla risker, vilket är en omotiverad fördel för de bolag som de är delägare i⁽⁷⁸⁾.

Snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstater

- (108) Garantisystemet för kooperativ ger finansiella kooperativ en fördel som inte de aktörer som erbjuder paketerade investeringsprodukter eller övriga auktoriserade icke-finansiella kooperativ får. Tack vare åtgärden kunde *Arco* behålla sin marknadsandel under en längre period. *Arco* drabbades inte av kapitalflykt, utom först senare och i en lägre grad än vad som hade kunnat bli fallet utan åtgärden. Följden blev att övriga aktörer som tvingades konkurrera enbart utifrån sina egna meriter, och som inte kunde räkna med garantisystemet för kooperativ, inte kunde dra nytta av det kapital som de hade kunnat tillgå för investeringar. Garantisystemet för kooperativ snedvrider därför konkurrensen⁽⁷⁹⁾.
- (109) När en medlemsstat beviljar stöd till ett företag kan den interna verksamheten bibehållas eller utvecklas, vilket medför att möjligheterna för företag etablerade i övriga medlemsstater att ta sig in (ytterligare) på marknaden minskar⁽⁸⁰⁾. Med tanke på det stora antalet leverantörer av investeringsprodukter på den belgiska marknaden påverkade åtgärden utan tvivel handeln inom hela unionen.

⁽⁷⁶⁾ Se skäl 26.

⁽⁷⁷⁾ Se skäl 44 med en sammanfattning av de riskfaktorer hos andelarna i *Arcopar* som beskrivs i det prospekt som bolaget publicerade sommaren 2008.

⁽⁷⁸⁾ Eftersom den analys som återges i skäl 107 räcker för att visa att garantisystemet för kooperativ inte lever upp till de kriterier som nämns i domen *Paint Graphos*, behöver inte kommissionen yttra sig i detta beslut om huruvida det fanns lämpliga kontroll- och tillsynsförfaranden för att hindra de ekonomiska enheterna att ändra sin juridiska form i syfte att dra nytta av vissa fördelar knutna till en viss juridisk form (del ii i analysen i domen *Paint Graphos*).

⁽⁷⁹⁾ För en liknande analys, se domstolens slutsatser i mål C-156/98, *Tyskland mot kommissionen*, REG 2000, s. I-6857, punkt 29–31.

⁽⁸⁰⁾ Se dom av den 8 maj 2013 i mål C-197/11, *Libert m.fl.*, REU 2013, ännu ej offentliggjord, punkt 76–79.

Slutsats

- (110) Utifrån analysen i skäl 91–109 drar kommissionen slutsatsen att garantisystemet för kooperativ använder statliga medel, utgör en selektiv fördel för Arco, snedvrider konkurrensen och påverkar handeln på den inre marknaden i unionen. Därför uppfyller den alla kriterier för att betraktas som statligt stöd. Alla dessa faktorer förekom senast när den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011 antogs, men den fördel som åtgärden skapade fanns redan när det tillkännagavs att åtgärden skulle inrättas den 10 oktober 2008. Det sammanlagda värdet av fördelen bör tas med i beräkningen i granskningen av om stödet är förenligt och, om nödvändigt, för att återvinna stödet från stödmottagarna.

4.4 Stödets förenlighet

- (111) Efter att kommissionen fastställt att garantisystemet för kooperativ utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget ska kommissionen avgöra om stödet är förenligt med den inre marknaden.
- (112) Artikel 107.1 i fördraget fastställer att stöd som beviljas av en stat alltid är oförenligt med den inre marknaden och därmed förbjudet, med vissa undantag som anges i fördraget. I punkterna 2 och 3 definieras sedan två stöd-kategorier som är förenliga med den inre marknaden.
- (113) Artikel 107.2 förtecknar först vilka kategorier av statligt stöd som automatiskt är undantagna från förbudet, men garantisystemet för kooperativ tillhör ingen av dessa kategorier.
- (114) Artikel 107.3 redovisar sedan flera stödkategorier som kan anses förenliga med den inre marknaden. Teoretiskt sett skulle led b eller c kunna gälla.
- (115) När det gäller artikel 107.3 c i fördraget förklarar kommissionen i särskilda riktlinjer hur den avser tillämpa det undantag som anges i bestämmelsen för vissa stödkategorier. Kommissionen noterar dock att åtgärden inte motsvarar någon av de stödkategorier som omfattas av riktlinjerna. Dessutom har varken Belgien eller Arco angett något som tyder på ett gemensamt europeiskt intresse, som gör att denna bestämmelse kan åberopas. Kommissionen bör därför endast undersöka om åtgärden eventuellt är förenlig med artikel 107.3 b i fördraget.
- (116) När det gäller artikel 107.3 b i fördraget konstaterar kommissionen att Belgien hävdar att om kommissionen drar slutsatsen att garantisystemet för kooperativ utgör statligt stöd bör åtgärden bedömas mot bakgrund av denna bestämmelse, enligt vilken en stödåtgärd kan förklaras förenlig med den inre marknaden om den krävs för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi.
- (117) Artikel 107.3 b i fördraget kräver dock en restriktiv tolkning av vad som kan anses som en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi. Störningen måste påverka hela ekonomin i den berörda medlemsstaten, och inte enbart ekonomin i någon av regionerna eller i delar av landet ⁽⁸¹⁾.
- (118) När finanskrisen nådde sin första kulmen hösten 2008 beslutade kommissionen i sitt meddelande om banksektorn från 2008 att artikel 107.3 b i fördraget kunde tillämpas för att bedöma åtgärder som vidtagits för att avhjälpa svårigheter i finansinstitutet ⁽⁸²⁾.

⁽⁸¹⁾ Se tribunalens dom av den 15 december 1999 i de förenade målen T-132/96 och T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG och Volkswagen Sachen GmbH mot kommissionen, REG 1999, s. II-3663, punkt 167.

⁽⁸²⁾ Samtidigt angav kommissionen i punkt 11 i meddelandet om banksektorn från 2008 att artikel 107.3 b i fördraget inte skulle tillämpas på andra områden än finanssektorn vid denna tid.

- (119) För andra områden än finanssektorn utarbetade kommissionen utifrån artikel 107.3 b i fördraget en tillfällig gemenslagslagstiftning för statligt stöd avsett att gynna tillgången till finansiering mot bakgrund av den dåvarande finanskrisen⁽⁸³⁾. Denna lagstiftning kan dock inte tillämpas på den aktuella åtgärden. Den riktar sig i själva verket mot den reala ekonomin och gör att medlemsstaterna kan vidta åtgärder för att förbättra tillgången till finansiering för företag som vill investera under finanskrisen, i en tid då det blev allt svårare att få tillgång till bankfinansiering. Arcos problem berodde inte på bristande finansiering från banksektorn, utan på tillgångar (aktierna i Dexia) vilkas värde hade sjunkit. Dessutom tillhör inte garantisystemet för kooperativ, som garanterar 100 % av ett instrument som förekommer i balansomslutningen, någon av de stödkategorier som tas upp i punkt 4.3 i lagstiftningen.
- (120) Eftersom finansiella kooperativ inte är finansinstitut enligt definitionen i meddelandet från 2008 om banksektorn⁽⁸⁴⁾ bör stödet bedömas direkt mot bakgrund av fördraget. För att uppfylla de allmänna förenlighetskriterierna i artikel 107.3 i fördraget bör åtgärden uppfylla följande villkor⁽⁸⁵⁾:
- a) *Stödets lämplighet*: stödet bör vara riktat för att syftet att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi ska nås på ett effektivt sätt, vilket inte är fallet om åtgärden i fråga inte utgör ett lämpligt medel för att avhjälpa störningen.
  - b) *Nödvändighet*: beloppet och formen på åtgärden bör vara nödvändigt för att nå målet. Beloppet bör fastställas till det lägsta möjliga för att nå målet och formen bör vara lämplig för att avhjälpa störningen.
  - c) *Proportionalitet*: de positiva effekterna av åtgärden bör på ett lämpligt sätt kompensera snedvridningen av konkurrensen, så att den begränsas till ett nödvändigt minimum för att nå målen med åtgärden.
- (121) När det gäller huruvida åtgärden är lämplig eller inte konstaterar kommissionen att påverkan från de finansiella kooperativen på hela ekonomin är helt annorlunda än den från konventionella banker, som kan drabbas av massuttag. Om alla insättarna i en bank skulle ta ut sina pengar samtidigt skulle banken bli tvungen att sälja alla sina fasta tillgångar på kort tid (genom "nödförsäljning"), vilket skulle få allvarliga konsekvenser för lånen till den reala ekonomin och också skulle kunna leda till en nedåtgående spiral för priserna på tillgångarna. De finansiella kooperativen däremot lånar inte ut till den reala ekonomin. De har också rätt att begränsa delägarnas utträden i sina bolagsordningar⁽⁸⁶⁾, så att det i princip är möjligt att undvika en oorganiserad avyttring av tillgångarna. Sistnämnda faktor visar en viktig skillnad mellan insättningar och delägares andelar i fråga om deras effekter på systemet.
- (122) Det är också uppenbart att från juridisk synpunkt är delägarna aktieägare i ett "aktiebolag", det vill säga ett bolag med begränsat ansvar. Genom denna bolagsordning är fysiska personer som är delägare i finansiella kooperativ juridiskt sett utsatta för risken att förlora en del eller hela sin investering. I detta sammanhang noterar kommissionen även att BNB:s ordförande inte bekräftade att andelarna i finansiella kooperativ är likvärdiga med insatta sparmedel i ett kreditinstitut⁽⁸⁷⁾.
- (123) Kommissionen konstaterar också att ställningen för delägare i finansiella kooperativ som är fysiska personer i en "kaskadstruktur"⁽⁸⁸⁾ skiljer sig mycket åt från den ställning som innehavare av sparmedel i ett kreditinstitut har om enheterna avvecklas eller går i konkurs. Kreditinstitut är reglerade enheter som övervakas av tillsynsmyndigheter, som ser till att ett visst kapitalbelopp är disponibelt. Kapitalet gör att instituten kan klara den första chocken vid avveckling eller konkurs. Delägare i finansiella kooperativ däremot har inget skydd av denna typ. Vid en avveckling eller konkurs är det de som drabbas först.
- (124) På grundval av de argument som läggs fram i skäl 121–123 drar kommissionen slutsatsen att garantisystemet för kooperativ helt enkelt skyddar de finansiella kooperativen och de delägare som är fysiska personer från konsekvenserna av deras tidigare investeringar. Under alla omständigheter utgör det ingen lämplig åtgärd för att förhindra en allvarlig störning i den belgiska ekonomin.

⁽⁸³⁾ Meddelande från kommissionen – Tillfällig gemenslagslagstiftning för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen (EUT C 83, 7.4.2009, s. 1).

⁽⁸⁴⁾ Verksamheten i finansinstitut kan exempelvis vara av sådana slag som nämns i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG (EUT L 177, 30.6.2006, s. 1).

⁽⁸⁵⁾ Se dom av den 17 september 1980 i mål 730/79 P, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671.

⁽⁸⁶⁾ Se skäl 41.

⁽⁸⁷⁾ Se skäl 13.

⁽⁸⁸⁾ När ett företag går i konkurs förlorar deras aktieägare sina investeringar utifrån sin prioritetsordning i skuldstrukturen. Det är detta som kallas *kaskadstruktur*.

- (125) När det gäller huruvida åtgärden var nödvändig eller inte erinrar kommissionen om att Belgien redan hade vidtagit stora åtgärder för att förhindra en störning i den belgiska ekonomin. Landet hade redan genomfört andra åtgärder för att stabilisera finanssystemet, främst banker och andra finansinstitut som finansiella kooperativ investerar i. Det belgiska insättningsgarantisystemet skyddade insättningar upp till 100 000 euro och Belgien hade hjälpt Fortis, KBC, Dexia och Ethias med rekapitaliseringar, kapitaltillskott, räddningsåtgärder för nedskrivna tillgångar och tillfälliga åtgärder. Kommissionen drar slutsatsen att det inte var nödvändigt att skydda vissa delägare i finansiella kooperativ som är fysiska personer, eftersom kooperativen är bolag med begränsat ansvar.
- (126) När det gäller den skrivelse från BNB:s ordförande som Belgien nämner noterar kommissionen att den är daterad i oktober 2011, alltså långt efter den 10 oktober 2008, det datum som åtgärden tillkännagavs, och att inget nämns om att åtgärden skulle vara nödvändig för att förhindra en allvarlig störning i den belgiska ekonomin, utan endast att den bidrog till ⁽⁸⁹⁾ att begränsa de negativa effekterna av krisen (systemkrisen). När det gäller skrivelsen från kommittén för finansiell stabilitet konstaterar kommissionen att den endast nämner en ökad täckning i insättningsgarantisystemet och införande av garantisystem för livförsäkringsprodukter i "sektor 21".
- (127) När det gäller huruvida åtgärden är proportionerlig eller inte konstaterar kommissionen att det sätt som åtgärden är utformad på inte skyddar tillräckligt mot ett snedvridet urval ⁽⁹⁰⁾. Frivilligheten i garantisystemet för kooperativ i kombination med den uppenbara bristen på kontroll av lönsamhet ledde till ett intresse av att ansluta sig när det var säkert att garantin skulle träda i kraft. I detta scenario kan stödmottagaren dra nytta av garantin och samtidigt undvika att betala någon större del av garantipremierna, fram till sista stund före avvecklingen.
- (128) Kommissionen bedömer också att garantisystemet för kooperativ snedvrider marknadens normala funktion. Åtgärden gjorde att Arco kunde skydda sin ställning på marknaden för paketerade investeringsprodukter, vilket gav eller skulle ha kunnat ge en negativ effekt på marknadsandelar och lönsamhet för Arcos konkurrenter som inte kunde dra nytta av garantisystemet för kooperativ.
- (129) Slutsatsen blir att åtgärden inte kan anses förenlig med den inre marknaden, eftersom den inte är lämplig, nödvändig och proportionerlig enligt artikel 107.3 b i fördraget och inte heller faller under någon annan bestämmelse som reglerar om statligt stöd är förenligt med den inre marknaden.

4.5 Beräkning av stödet

- (130) För att beräkna summan på den fördel som ska återvinnas från Arco tar kommissionen hänsyn till följande parametrar och faktorer ⁽⁹¹⁾:
- Det högsta utflödet av kapital som fastställs i Arcos bolagsordning, vilket motsvarar 10 % av det sammanlagda kapitalet eller 10 % av delägarbasen ⁽⁹²⁾.
  - Det faktum att endast delägare som är fysiska personer omfattas av garantisystemet för kooperativ.
  - Den särskilda utformningen av garantisystemet för kooperativ som å ena sidan var frivilligt, vilket lämnade de finansiella kooperativen friheten att delta eller inte, och å andra sidan även var öppet för finansiella kooperativ med en förhöjd risk för konkurs eller avveckling (i det aktuella fallet godkände bolagsstämmorna i Arcofin, Arcopar och Arcoplus den 8 december 2011, strax efter att de godkänts att delta i systemet, sina styrelsers förslag om frivillig avveckling av bolagen).

⁽⁸⁹⁾ Kommissionen noterar att verbformen i skrivelsen ("skulle tillåta") antyder en viss osäkerhet, man använder inte den säkrare futurumformen ("kommer att tillåta").

⁽⁹⁰⁾ Se även synpunkterna i skrivelsen från BNB:s ordförande, skäl 13.

⁽⁹¹⁾ För att förenkla har kommissionen tagit fram en modell med en enhetlig period, som förutsätter att de delägare som är fysiska personer endast kan träda ur under denna period. Det är en försiktig hypotes.

⁽⁹²⁾ Se fotnot 40.

- Det faktum att redan långt innan Arco beslutade om frivillig avveckling befann sig bolaget i en kritisk ekonomisk situation, eftersom det hade – vilket anges i skäl 38, 44 och 82 – investerat kraftigt i aktier i Dexia, en bank som hösten 2008 behövde räddas från konkurs av de belgiska, franska och luxemburgska staterna, vilket ledde till att alla större nedgångar i värdet på aktierna i Dexia fortsatte att skada Arcos finansiella situation, i synnerhet som bolaget hade finansierat sitt deltagande i räddningen av Dexia genom att överta en del av dess skulder.
- Det faktum att Arco 2011 betalade inträdespremien (inträdesavgiften) och årspremien.
- (131) Den fördel som Arco fick var ett skydd mot kapitalflykt, som det annars endast hade kunnat stoppa genom att tillämpa bestämmelserna i bolagsordningen först när taket på 10 % ⁽⁹³⁾ av kapitalet nåts eller 10 % av delägarbasen. Utträden av en sådan omfattning var att vänta så snart Arco antingen rent objektivt befann sig på obestånd, i ett konkursförfarande eller under avveckling, eller mer subjektivt, som i vissa andra fall med massuttag av insättningar ⁽⁹⁴⁾, så snart delägarna hade ansett att bolaget inte längre utgjorde en säker investering, exempelvis på grund av dess stora exponering för finansmarknadens risker och en värdeminskning i Dexia.
- (132) Kommissionen är återhållsam ⁽⁹⁵⁾ vid beräkningen av den fördel som Arco fick, och tar hänsyn till potentiellt kapitalutflöde under en enda årsperiod i stället för flera perioder. Med detta tillvägagångssätt bör beräkningens resultat spegla minimieffekten av garantisystemet för kooperativ, även om garantisystemet i själva verket kan ha hjälpt Arco att undvika kapitalutflöde eller utträden upp till högsta tillåtna nivå. Arcos bolagsordning tillät kooperativet att blockera kapitalutflöden som översteg antingen 10 % av kapitalet eller utträden som översteg 10 % av delägarna. Vid beräkningen av stödbeloppet antar kommissionen att Arco valde det effektivaste alternativet, det vill säga det som tillät bolaget att behålla den högsta kapitalnivån. I alternativet med delägars utträde utgår kommissionen från det lägsta antalet delägare som är fysiska personer under den period som fördelen uppkom (från den 10 oktober 2008), vilket är en annan försiktig hypotes, och fördelar en genomsnittlig andel av kapitalet under det berörda året mellan delägarna. I alternativet med kapitalutflöden utgår kommissionen också från det år som kapitalet var som lägst.
- (133) Kommissionen tar också hänsyn till det faktum att fördelen från åtgärden delvis minskade, eftersom Arco, som bestod av de tre juridiska enheterna Arcopar, Arcofin och Arcoplus, var tvungna att betala en inträdespremie som engångsavgift och en årspremie, även om betalningarna inträffade först hösten 2011, precis innan Arco beslutade om frivillig avveckling.
- (134) Fördelen från åtgärden är därmed det lägre av de belopp som blir resultatet av följande båda beräkningar: a) 10 % av kapitalet det år kapitalet var som lägst under perioden mellan den 10 oktober 2008 och den 8 december 2011, minus totalsumman av redan betalda premier, och b) 10 % av lägsta antalet delägare under perioden mellan den 10 oktober 2008 och den 8 december 2011, multiplicerat med den genomsnittliga andelen av kapitalet för varje delägare under samma år, minus totalsumman av redan betalda premier.
- (135) Generellt sett ökar sannolikheten att investerarna drar tillbaka sitt kapital med tiden, vilket gör det svårare att beräkna vilken ränta som ska betalas för den mottagna fördelen. För att garantera att hela den fördel som Arco mottagit betalas tillbaka, samtidigt som medlemsstaten får en användbar metod för att beräkna återkravs-räntan ⁽⁹⁶⁾, anser kommissionen att hela fördelen var helt tillgänglig åtminstone från den 8 december 2011 och anmodar att de belopp som ska återkrävas bär ränta från den 8 december 2011 fram tills de har återvunnits.
- (136) För att kunna verifiera stödberäkningen bad kommissionen Belgien att överlämna en lista med antal delägare som var registrerade i slutet av varje år i Arcopar, Arcofin respektive Arcoplus, under perioden mellan den 10 oktober 2008 och den 8 december 2011.

⁽⁹³⁾ Kommissionen konstaterar att om övriga delägare i Arco inte drog tillbaka sitt kapital skulle delägare som var fysiska personer vara i stånd att dra tillbaka en högre andel av sitt kapital. Kommissionen väljer dock att vara återhållsam och utgår i sina beräkningar från en siffra på 10 %.

⁽⁹⁴⁾ Som jämförelse kan nämnas en bank som drabbades av massuttag under den senaste finanskrisen, se ärendet Northern Rock (EUT C 149, 1.7.2009, s. 16).

⁽⁹⁵⁾ Det innebär att fördelen kan underskattas.

⁽⁹⁶⁾ Se dom av den 28 juli 2011 i mål C-403/10 P, Mediaset mot kommissionen, REU 2011, s. I-117*, Pub. somm., punkt 126 och 127, och där angiven rättspraxis.

- (137) I sina kompletterande synpunkter, som lämnades in mer än ett och ett halvt år efter att tidsfristen för att lämna synpunkter på beslutet att inleda förfarandet hade löpt ut, inkom inte de belgiska myndigheterna med några nya uppgifter om fonden. Myndigheterna anser att kommissionen inte kan förbjuda utbetalning av garantier till delägare som är fysiska personer. Den kan inte ålägga staten att stoppa alla betalningar från garantisystemet för kooperativ eller återkräva betalningar från garantisystemet till delägare som är fysiska personer.
- (138) Med stöd av denna synpunkt påminner de belgiska myndigheterna om att delägare som är fysiska personer inte är företag enligt definitionen i artikel 107.1 i fördraget och utbetalning av garantier till delägare som är fysiska personer påverkar inte på något sätt Arco eller den belgiska statens utsikter att återvinna stödet.
- (139) Som svar anger kommissionen att de summor som återkrävs enligt detta beslut faktiskt utgörs av stöd till stödmottagaren Arco.
- (140) Den understryker att med stöd av artikel 108.2 i fördraget räcker det att konstatera att ett stöd som en stat beviljat är oförenligt med den inre marknaden för att rättfärdiga en uppmaning till staten att dra in det ⁽⁹⁷⁾. De belgiska myndigheterna kan därför inte påstå att det strider mot unionens lagstiftning att förbjuda en garanti som klassificerats som statligt stöd och oförenligt med den inre marknaden.
- (141) De bör därför respektera föreläggandet i beslutet att inleda förfarandet att dra in alla former av den aktuella åtgärden, vilket betyder att ingen utbetalning borde ha gjorts.
- (142) Det är därför även motiverat att Belgien inte gör några fler utbetalningar inom stödåtgärden.

Slutsats

- (143) Kommissionen konstaterar att garantisystemet för kooperativ utgör ett statligt stöd till förmån för Arcopar, Arcofin och Arcoplus som genomförts olagligt av Belgien, nämligen i strid med artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Belgien bör därför upphäva den lag som garantisystemet för kooperativ grundar sig på (nämligen lagen av den 14 april 2009 och den kungliga förordningen av den 10 oktober 2011) och återkräva fördelen från Arcopar, Arcofin och Arcoplus.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det garantisystem för kooperativ som Belgien olagligt genomfört i strid med artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till förmån för de finansiella kooperativen inom Arco, närmare bestämt Arcofin, Arcoplus och Arcopar, är oförenligt med den inre marknaden.

Artikel 2

1. Belgien ska från stödmottagarna återkräva det oförenliga stöd som beviljats och som avses i artikel 1, vars belopp uppgår till det lägre av följande båda beräkningar:
  - a) 10 % av kapitalet det år kapitalet var som lägst under perioden mellan den 10 oktober 2008 och den 8 december 2011, minus totalsumman av redan betalda premier, eller
  - b) 10 % av lägsta antalet delägare under perioden mellan den 10 oktober 2008 och den 8 december 2011, multiplicerat med den genomsnittliga andelen av kapitalet för varje delägare under samma år, minus totalsumman av redan betalda premier.
2. Beloppet som ska återkrävas bär ränta från och med den 8 december 2011 fram tills det har återvunnits.

⁽⁹⁷⁾ Se tribunalens dom av den 11 november 2011 i mål T-384/08, Elliniki Nafpigokataskevastiki m.fl. mot kommissionen, REU II, s. 380, punkt 133.

3. Räntan ska beräknas på en beräkningsgrund som formuleras enligt kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ⁽⁹⁸⁾.
4. Belgien ska inte göra några fler utbetalningar inom den stödåtgärd som avses i artikel 1, räknat från den dag då detta beslut har delgivits.

Artikel 3

1. Belgien ska avsluta den stödåtgärd som avses i artikel 1, eftersom den är oförenlig med den inre marknaden.
2. Återkravet av det stöd som avses i artikel 1 ska genomföras omedelbart och effektivt.
3. Belgien ska säkerställa att detta beslut genomförs inom fyra månader efter den dag då det har delgivits.

Artikel 4

1. Inom två månader efter den dag då detta beslut har delgivits ska Belgien lämna följande uppgifter till kommissionen:
  - a) En utförlig beskrivning av de åtgärder som redan vidtagits och vilka åtgärder som planeras för att följa detta beslut.
  - b) Handlingar som visar att mottagarna har beordrats att återbetala stödet.
2. Belgien ska hålla kommissionen underrättad om utvecklingen vad gäller de nationella åtgärder som har vidtagits för att genomföra detta beslut till dess att det återkrav som avses i artikel 1 har slutförts. På kommissionens begäran ska Belgien omedelbart överlämna all information om vilka åtgärder som har vidtagits och som planeras för att följa beslutet. Belgien ska också lämna detaljerade uppgifter om de stödbelopp och räntebelopp som redan har återkrävts från stödmottagaren.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Konungariket Belgien.

Utfärdat i Bryssel den 3 juli 2014.

På kommissionens vägnar
Joaquín ALMUNIA
Vice ordförande

⁽⁹⁸⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).